

TAMMISAARI - EKENÄS

Kaupunkiarkeologinen inventointi

Teemu Mökkönen 2002

Museovirasto
Rakennushistorian osasto

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Kohde: TAMMISAARI, isoavihaa (1713-1721) vanhempi rakennettu alue
Kuntanro: 835

Tutkimus: Vaasa- ja suurvalta-ajan kaupunkiarkeologinen inventointiprojekti
Ajoitus: Paikalla sijainnut tunnettu satama ja kauppapaikka, joka sai virallisen kauppapaikan oikeudet vuonna 1528. Kaupunki sai privilegiot vuonna 1546.

Peruskartta: 2014 01 Ekenäs

Tutkimuslaitos: Museovirasto rakennushistorian osasto

Kenttätyönjohtaja: Teemu Mökkönen

Kenttätyöaika: 2.-8.4. 2001

Tutkitun alueen laajuus: 13,44 ha

Tutkimuksen kustantaja: Museovirasto rakennushistorian osasto

Mustavalkonegatiivit: MV:RHOA 125103: 1-27.

Aikaisemmat arkeologiset tutkimukset:

Tutkimus	Johtaja	Vuosi	Raportin nimi	Nykyinen alue	Tutkimuslaitos	Alkuperäinen raportti
Kaivaus	Jonathan Reuter & Oskar Hultman	1890		Linnanmäen linnan pohja		Kansallismuseon arksito?
Tarkastus	I. Kronqvist	1930		Vanha kirkko	Muinaistieteellinen toimikunta	MV:Hist.top.ark.
Kaivaus	Knut Drake	1958	Redogörelse för fil. kand. Knut Drakes undersökning av golvet i Ekenäs kyrka 15-24 januari 1958.	Vanhan kirkon sisäosat		MV:Hist.top.ark.
Koekaivaus	Elias Härö	1961	Tammisaari, Linnanmäki. Kaivaukset toukokuussa 1961. Kertomus hum. tiet. kand. Elias Härön suorittamista kaivauksista Tammisaaren Linnanmäellä 23.5-31.5.1961	Linnanmäki	Muinaistieteellinen toimikunta	MV:RHOA
Kaivaus	Elias Härö	1962	Kaivaukset Tammisaaren Linnanmäellä	Linnanmäki	Muinaistieteellinen toimikunta	MV:RHOA
Koekaivaus	Päivi Luppi	1981	Tammisaaren kuninkaankartanon koekaivaukset 29.-30.9.1980	Tontti 1-1-7	Museoviraston rakennushistorian osasto	MV:RHOA
Kaukolämpöiden valvonta	Terhi Mikkola ja Kirsi Majantie	1998	Tammisaari, Vanha kaupunki	Tutkimuksia monilla alueilla	Tammisaaren museo ja Museoviraston rakennushistorian osasto	MV:RHOA
Kaivaus	Dan Lindholm	1999	Kertomusta ei vielä jätetty	Iso Kirkkokatu	Tammisaaren museo	
Kaukolämpöiden valvonta	Kirsi Majantie	2000	Tammisaari, Vanha Kaupunki, Iso Kirkkokatu. Kaukolämpökaivantöiden arkeologinen valvonta.	Iso Kirkkokatu	Tammisaaren museo	Tammisaaren museo

Kirjallisuus:

- Aspelin, J. R. 1894:** Slottsbacken och Herregårdstornet i Ekenäs. *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja XIV.* 147-152.
- Cederlöf, Johannes 1955:** *Ekenäs stads historia II, 1721-1809.* Ekenäs.
- Cederlöf, Johannes 1964:** *Ekenäs stads historia III, 1809-1930.* Ekenäs.
- Ehrstedt, Gunnel – Karjalainen, Mari – Lempiäinen, Terttu – Majantie, Kirsi – Mikkola, Terhi 2000:** Kaupunkiarkeologisia tutkimuksia Tammisaarella. *SKAS 2/200.* 24-45.
- El Harouny, Elisa - Riipinen, Olli-Pekka - Santaholma, Kaija - Tuomi, Timo 1995:** Suomalaisia puukaupunkeja. Tammisaari. *Ympäristöministeriö/Alueidenkäytön osasto. Selvitys 5d 1995.*
- Hultman, Oskar, Hultman, Emmy & Häyrén, Ernest 1929:** *I det gamla Ekenäs. Studier och antecningar.* Helsingfors.
- Härö, Elias 1963:** Grävningarna på Slottsbacken i Ekenäs 1961-62. *Finskt Museum LXVIII, 1961.* 47-55.
- Kostet, Juhani 1995:** Cartographia urbium Finnicarum. suomen kaupunkien kaupunkikartografia 1600-luvulla ja 1700-luvun alussa. *Monumenta Cartographica Septentrionalia 1.*
- Lilius, Henrik 1981:** Kaupunkirakentaminen 1617-1856. *Suomen kaupunkilaitoksen historia I. Keskiajalta 1870-luvulle.* Vantaa. 303-383.
- Lilius, Henrik 1985:** *Suomalainen puukaupunki.* Tønder.
- Lilius, Henrik 1987:** Vanhemman Vaasa-ajan kaupunkirakennustaide. *Ars. Suomentaide 1.* Keuruu. 270-283.
- Lilius, Henrik 1988:** Kaupunkirakennustaide Suurvalta-ajalla. *Ars. Suomen taide 2.* Keuruu. 48-87.
- Lindqvist, Vidar & Cederlöf, Henrik 1995:** *Ekenäs. Kungens stad – kuninkaan kaupunki.* Högbäcka.
- Takolander, Alfons 1930:** *Ekenäs stads historia I. Till stora ofreden.* Ekenäs.
- Tallqvist, Tore 1982:** *Gamla stan i Ekenäs. Råd och riktlinjer för byggnadsvård.* Ekenäs.

Julkaisemattomat raportit:

- Arkkitehtitoimisto Tallqvist 1990:** *Tammisaari, vanha kaupunki. Asemakaavan muutos 1.8. 1990.*
- Kärki, Pekka 1966:** *Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi.* Inventointiraportti. Museovirasto, rakennushistorian osaston arkisto.
- Salokorpi, Asko 1992:** *Centrumbebyggelse i Ekenäs. Rapport över bebyggelsen i stadsdelarna 1, 3, 5 och 6.* Ekenäs stad. Planlagningsavdelningen i Ekenäs 1992.

Arkeologiset tutkimusraportit: ks. edellä Aiemmat arkeologiset tutkimukset.

Alkuperäisen tutkimusraportin säilytys:

Museoviraston rakennushistorian osaston arkisto (MV:RHOA), Helsinki.

Museoviraston rakennushistorian osaston kaupunkiarkeologiatietokannan pääkortin sisältö.

Tammisaari

Ekenäs

Kunta 835

Perustamisvuosi 1546

Yleistä

- Kaupungin edeltäjänä Erik Flemingin v. 1528 perustama kauppapaikka.
- 1569-1681 Raaseporin kreivikunnan keskus.
- 69 tonttia v. 1696.
- 'Alakaupungin' kadut kivettiin 1600-luvulla.
- Satama sijaitsi Lörtvikenissä eli Södra vikenissä.

Rakennukset

- 1558 rakennettiin torin luoteispuolelle residenssitalo, Herrgården. Se rappautui 1600-luvun lopulla, kun uudet omistajat asuivat Tammisaaren Latokartanossa kunnostaen sitä mm. vanhasta residenssitalosta kerätyllä rakennusmateriaalilla. Residenssin rakennukset purettiin 1700-luvun alussa ja paikka lienee lopullisesti autioitunut venäläisten vallattua kaupungin 1713.
- Residenssitalosta jonkin verran sisämaahan päin aloitettiin 1550-luvulla linnan rakentaminen, mutta hanke jäi kesken.
- Raatihuone sijaitsi nykyisen torin pohjoiskulmassa. Uusi yksikerroksinen (?) raatihuone rakennettiin 1640-luvulla, mutta se oli jo vuosisadan vaihteessa lähes käyttökelvoton.
- Vanhin 1500-luvulla rakennettu puukirkko sijaitsi nykyisen kirkon vieressä, sen lounaispuolella (tontilla nro. 59). Uutta kivikirkkoa alettiin rakentaa 1651, mutta se valmistui vasta 1670-luvun alussa.

Isovihan tuhot

Venäläiset hävittivät kaupungin tai ainakin osan siitä isovihan aikana. Kaupunki toimi venäläisten varuskuntana.

Muuta

Teoksen Suomalaisia puukaupunkeja: Tammisaari (El Harouny et al. 1995) liitteenä oleva kartta-aineisto on RHO:lla sähköisessä muodossa.

Yhteystietoja

- Tammisaaren museo (vs. museonjohtaja Peter Sjöstrand)
- Uudenmaan ympäristökeskus, Helsinki (kaava-asiat: Heikki Kurki)
- Tammisaaren kaupunki, tekniset palvelut

www-museo

<http://www.ekenas.fi/museum/museo.htm>

www-kaupunki

<http://www.ekenas.fi/suomeksi/index.htm>

www-yke

<http://www.vyh.fi/uyk/uyk.htm>

TAMMISAARI - EKENÄS

Kaupunkiarkeologinen inventointi

Vaasa- ja suurvalta-ajan kaupunkiarkeologinen inventointiprojekti

SISÄLLYS

1. INVENTOINNIN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET	2
2. KENTTÄTYÖT	4
3. TAMMISAAREN HISTORIAA JA ASEMAKAAVAN KEHITYS 1800-LUVUN ALKUPUOLELLE	4
3.1 <i>Kaupungin perustamisesta isoonvihaan</i>	4
3.2 <i>Isostavihasta 1800-luvulle</i>	9
4. JULKISET RAKENNUKSET.....	10
5. ARKEOLOGISET TUTKIMUKSET.....	11
6. KATU-, TORI- JA PUISTOALUEET.....	13
7. ALUEIDEN LUOKITTELU JA LUOKITTELUN PERUSTEET	14
8. RAPORTIN LAATIMINEN	14
9. INVENTOINNIN TULOKSET	15
10. TAMMISAAREN KAUPUNKIARKEOLOGINEN POTENTIAALI	15
11. INVENTOINNIN TULOKSET, ASEMAKAAVAN RAKENNUSOIKEUDET JA SUOJELLUT RAKENNUKSET.....	16
12. YHTEENVETO.....	16

LIITTEET

Liite 1	Peruskarttaote
Liite 2	Inventointialueen rajaus
Liite 3	Vanhat kaupunkimittaukset asemoituina kantakartan päälle
Liite 3.1	Vuoden 1646 kartta
Liite 3.2	Vuoden 1798 kartta
Liite 4	Tutkimuksellisesti ja suojelullisesti mielenkiintoiset alueet
Liite 5	Asemakaava ja inventoinnin tulokset
Liite 5.1	Asemakaavan suojelumerkinnät ja käyttämättömät rakennusoikeudet
Liite 5.2	Asemakaavan suojelumerkinnät, käyttämättömät rakennusoikeudet ja inventoinnin tulokset
Liite 6	Kunnallistekniikka
Liite 7	Kohdetiedot (34 sivua)
Liite 8	Negatiiviluettelo (2 sivua)
Liite 9	Kuvataulut (3 sivua)

+ Kantakartta (karttataskussa)

TAMMISAARI - EKENÄS

Kaupunkiarkeologinen inventointi

Vaasa- ja suurvalta-ajan kaupunkiarkeologinen inventointiprojekti

Teemu Mökkönen

Vaasa- ja suurvalta-ajan kaupunkiarkeologinen inventointiprojekti alkoi jo vuonna 1998 kaupunkien perustietojen keräämisellä. Vuonna 2000 inventoituja kaupungeja oli kolme. Tammisaari oli ensimmäinen kenttätyökohde vuoden 2001 neljästä kaupunkiinventoinnista, mutta työekonomisista syistä raportointi jouduttiin jättämään vuoden 2002 puolelle. Inventoinnin tuloksena on rajattu Tammisaaren isoavihaa (1713-1721) vanhempi kaupunkialue, jonka säilyneet vanhat maanalaiset kaupunkikerrostumat kuuluvat muinaismuistolain piiriin. Kaupungin arkeologisesti mielenkiintoisten kerrostumien säilyneisyys on arvioitu tonttikohtaisesti. Inventoinnin tulosten, asemakaavan määräysten ja asemakaavan rakennusoikeuksien perusteella pyritään arvioimaan lähitulevaisuudessa kerrostumiin mahdollisesti kohdistuvia muutospaineita.

1. Inventoinnin lähtökohdat ja tavoitteet

Suomen aiemmat kaupunkiarkeologiset inventoinnit ovat keskittyneet keskiaikaisiin kaupunkeihin, joiden arkeologinen inventointi toteutettiin jo 1980-luvulla (Turku, Porvoo, Rauma ja Naantali, ks. Museoviraston ja Turun maakuntamuseon julkaisusarja *Keskiajan kaupungit - Medeltidsstaden*). 1990-luvun aikana kiinnostus kasvoi myös keskiaikaa nuoremman ajan arkeologista tutkimusta kohtaan. Keskiaikaa nuorempien kaupunkien arkeologista inventointia ei kuitenkaan ole ennen inventointiprojektia Suomessa tehty muualla kuin Helsingissä¹. Projektissa tähän mennessä inventoituja kaupungeja on seitsemän².

Tammisaari oli neljäs kenttätutkimuskohde jo vuonna 1998 käynnistyneessä Museoviraston Vaasa- ja suurvalta-ajan kaupunkien inventointiprojektissa (ks. Kuva 1). Inventoinnin tavoitteena oli kartoittaa, millä alueella Tammisaaren 1500-1600-lukujen ja 1700-luvun alun kaavoitetun kaupunkialueen kerrostumat ovat todennäköisesti säilyneet ja millä tuhoutuneet. Tammisaarella tutkimus tapahtui vanhan epäsäännöllisen asemakaavan, Barckenin niemen alueella. Inventoinnin perusteella määritettiin muinaismuistolain koskemat alueet.

¹ ks. Markku Heikkisen julkaisu *Vaasa-ajan kaupungit 1*, ks. myös Helsingin kaupungin museon julkaisu *Narinkka 1994*.

² Vuonna 2000 inventoidut kaupungit: Tornio, Kokkola ja Uusikaupunki. Vuonna 2001 inventoidut kaupungit: Tammisaari, Kajaani, Kristiinankaupunki ja Raahe.

■	= keskiaikainen kaupunki
□	= lakkautettu keskiaikainen kaupunki
▲	= Vaasa-aikainen kaupunki
●	= suurvalta-aikainen kaupunki
○	= lakkautettu suurvalta-aikainen kaupunki

Kuva 1. Suomen isoavijaa (1713-1721) vanhemmat kaupungit.

Kaupunkiarkeologisen inventoinnin lähtökohdat poikkeavat huomattavasti perinteisestä esihistoriallisesta muinaisjäännösinventoinnista. Kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa muinaisjäännöksen sijainti ja rajat ovat jo ennalta tunnettuja. Tunnettujen rajojen sisällä määritellään eri alueiden säilyneisyys ja rakentamisen alun ajankohta käytettävissä olevien lähteiden ja paikan päällä tapahtuvan maastotarkastuksen avulla. Inventoinnin yhteydessä ei kaiveta koekuoppia, joten inventoinnin tuloksena saadut säilyneisyysluokat ovat vain todennäköisyyksiä. Arkeologian ja historian tutkijoille inventoinnin tulokset antavat kuitenkin kuvan siitä, mitä on jo menetetty ja mitä on vielä jäljellä. Inventointi tarjoaa myös kaavoittajille ja rakennuttajille jo etukäteen tiedon todennäköisistä muinaisjäännösalueista, joilla on syytä varautua toimenpiteisiin ennen tuhoavan rakentamisen aloittamista.

Inventoinnin avulla pyritään luomaan tilanne, jossa eri kaupungit ovat arkeologian osalta keskenään tasavertaisessa asemassa. Muinaismuistolaki koskee kaupungeissa ennen vuotta 1809 rakennettua aluetta, mutta erityistä huomiota kiinnitetään ennen isoavihaa (1713-1721) rakennettuun alueeseen. Inventoinnin tuloksena valmistuva perusselvitys antaa kaavoitukselle, tutkimukselle, suojelulle ja rakentamiselle selkeän lähtötilanteen. Museoviraston Vaasa- ja suurvalta-ajan kaupunkien inventointiprojektin avulla pyritään mahdollistamaan: 1) Muinaismuistolain tarkoituksenmukainen, ennakkoiva ja tasapuolinen käyttö, 2) Suojelun, kaavoituksen, tutkimuksen ja rakentamisen yhteensovittaminen ja 3) Kokonaisvaltainen kaupunkiarkeologinen tutkimus. Projektin aikana pyritään myös määrittelemään kaupunkiarkeologinen toimintamalli ja tutkimusstrategiat.

2. Kenttätyöt

Ennen kenttätutkimusvaihetta Tammisaaresta oli jo kerättyinä perustiedot (mm. tulipalot, väkiluku, kartat, arkeologiset tutkimukset) kaupunkiarkeologiatietokantaan ja osa vanhoista asemakaavakartoista oli muutettuna digitaaliseen muotoon nykyisen kaavakartan kanssa samaan mittakaavaan. Tammisaaren osalta kaupunkia kuvaavien isoavihaa (1713-1721) vanhempien karttojen ja kuvallisten lähteiden määrä on todella vähäinen. Vaikka kaupunki on perustettu jo 1546, vanhimmat kaupunkia esittävät kartat ovat Samuel Broteruksen kartat vuodelta 1696. Toinen kartoista esittää pelkkää kaupunkialuetta ja toisessa on mukana myös laidun ja muiden yleisten alueiden mittaus ympäristöstä.

Tammisaaren kaupunkiarkeologisen inventoinnin kenttätyövaiheeseen käytettiin yhteensä 7 työpäivää (2.4.-8.4. 2001). Tuona aikana Tammisaaren isoavihaa (1713-1721) vanhemmalla kaupunkialueella sijaitsevat nykyiset tontit käytiin yksi kerrallaan läpi (ks. Liitteet 1 ja 2). Jokaisesta kerrostumiltaan todennäköisesti kokonaan tai osittain säilyneestä tontista kirjattiin nykyinen rakennuskanta. Kunnallisteknisten kaivantojen vanhoihin kerrostumiin kohdistunut tuhoava vaikutus selvitettiin mahdollisuuksien mukaan kunnan virkamiehiltä saadun digitaalisen aineiston avulla. Vanhoja viemäri yms. kaivantoja ei selvitetty. Jokaisesta kohteesta täytettiin inventointilomake, josta tiedot siirrettiin kaupunkiarkeologiseen inventointitietokantaan. Lisäksi tonttien säilyneet alueet hahmoteltiin kantakarttaan sekä tonteista otettiin yleiskuvia. Todennäköisesti kerrostumiltaan täysin tuhoutuneista tonteista ei kirjattu lainkaan tietoja. Tonteilla mahdollisesti säilyneiden kerrostumien ikäys tehtiin vanhojen karttojen ja historiallisten tietojen avulla.

3. Tammisaaren historiaa ja asemakaavan kehitys 1800-luvun alkupuolelle

3.1 Kaupungin perustamisesta isoonvihaan

Vuonna 1528 Tammisaaresta, jo ennestään tunnetusta satama- ja kauppapaikasta, tehtiin laillinen kauppapaikka. Kaupunkioikeudet kaupunki sai vuonna 1546. Kustaa Vaasan perustettua ns. Vantaan Helsingin vuonna 1550, Tammisaaren - samoin kuin Porvoon, Rauman ja Ulvilan - asukkaat saivat määräyksen muuttaa Helsinkiin. Syksyllä 1555 ja vuoden 1556 aikana Venäläisten pelon ja Helsingin sataman huonouden takia monet laivat jäivät Tammisaareen ja Ahvenanmaalle. Helsingin epäonnistuttua kaap-

paamaan Suomenlahden kauppaa tammisaarelaiset saivat luvan palata kotiin ja vuonna 1556 päätettiin Tammisaaren uudelleenperustamisesta.

Kaupungin kasvu alkoi 1550-luvun lopulla. Kuninkaan kartano perustettiin torin luoteispuolelle ja kaupungin pohjoispuolen mäen päälle aloitettiin rakentamaan linnoitusta. Linnan rakennustyö jäi kesken, mutta linnan pohjan perustuskivet ovat vieläkin näkyvillä. Kaupungin asukasluku miltei kaksinkertaistui 1550- ja 1690-lukujen välisenä aikana.

Isoavihaa (1713-1721) vanhempia Tammisaarta kuvaavia karttoja on ainoastaan kaksi Samuel Broteruksen vuonna 1696 laatimaa karttaa (Kuvat 2 ja 3, Taulukko 1). Toinen kartoista kuvaa pelkkää kaupunkialuetta ja toisessa kartassa on kuvattuna myös laajemman ympäristön maanomistusoloja. Karttoissa on pieniä eroja kaupunkialueen kuvaamisessa. Laajempaa aluetta kuvaavassa kartassa torin keskelle on kuvattuna raatihuone, mikä puuttuu pelkkää kaupunkialuetta kuvaavasta kartasta. Lisäksi laajempaa aluetta kuvaavassa kartassa yksi aivan kaupungin itäisimmän osan tonteista (kartassa tontti numero 6) on rajattu kokonaan. Pelkkää kaupunkialuetta esittävä kartta on asemoituna nykyisen kantakartan päälle liitteessä 3.1. Isoa Kirkkokatua, Pikku Kirkkokatua ja Kustaa Vaasan katua lukuun ottamatta katujen tulisi osua samoille kohdille. Kaikilta osin tämä ei kuitenkaan asemoinnissa onnistunut. Tämä näkyy selvästi Liinakankurinkadulla niemen lounaisosassa, jossa asemoidun v. 1696 kartan katulinja kulkee liikaa kaakossa. Liinakankurinkadulla asemoinnin virhe vastaa luonnossa noin kymmentä metriä.

Kaupungin vanhin asuttu alue sijaitsee nykyisen torin ja vanhan kirkon etelä- ja länsipuolella. Kaupungin vanhimmassa kaupunkimittauksessa havaittava kolmijakoisuus (Kuva 4.) on selitetty siten, että Isoa Kirkkokatua reunustavat korttelit ovat syntyneet määrätietoisien rakentamisen tuloksena Tammisaaren uudelleenrakentamisen yhteydessä vuosina 1556-1557. Varsinkin kirkon länsipuolista aluetta on pidetty syntyneenä samanaikaisen mittauksen ja paalutuksen tuloksena. Näin ollen kyseessä on todennäköisesti Suomen vanhin suunniteltu säilynyt kaupunkikokonaisuus. (Lilius 1987.) Vuoden 1696 kartta vastaa isoavihaa edeltäneen kaupungin suurinta laajuutta ja inventointialueen rajaus on tehty sen perusteella. Kaikki kartassa näkyvät tontit eivät kuitenkaan ole rakennuskäytössä. Jotkut tontit ovat saattaneet olla autiona ja osa porvareiden kasvimaana.

Tammisaaren vanhimpien karttojen ollessa sataviisikymmentä vuotta kaupungin perustamista nuorempia vuoden 1696 karttoja vanhemman asutusalueen sijaintia on mahdollista hahmotella kantakartan korkeuskäyrien pohjalta tehdyn korkeusmallin avulla (Kuva 5.). Karttaan on merkittynä vuoden 1696 kartan rantaviiva ja korkeuskäyrien pohjalta laskennallisesti tehty vuoden 1400 rantaviiva. Kartan avulla on myös mahdollista arvioida millä alueilla täyttö on ollut voimakasta. Tällaisia täyttökerrostumiltaan paksuja alueita ovat nähtävästi Ison Kirkkokadun rantaan laskeva länsiosa sekä vanhan kirkon ja Raippatorin välinen alue. Korkeusmallin pohjalta voi todeta Barckenin niemen olleen muodoltaan jo kaupunkia perustettaessa likimain vuoden 1696 kartan esittämää tilannetta vastaava.

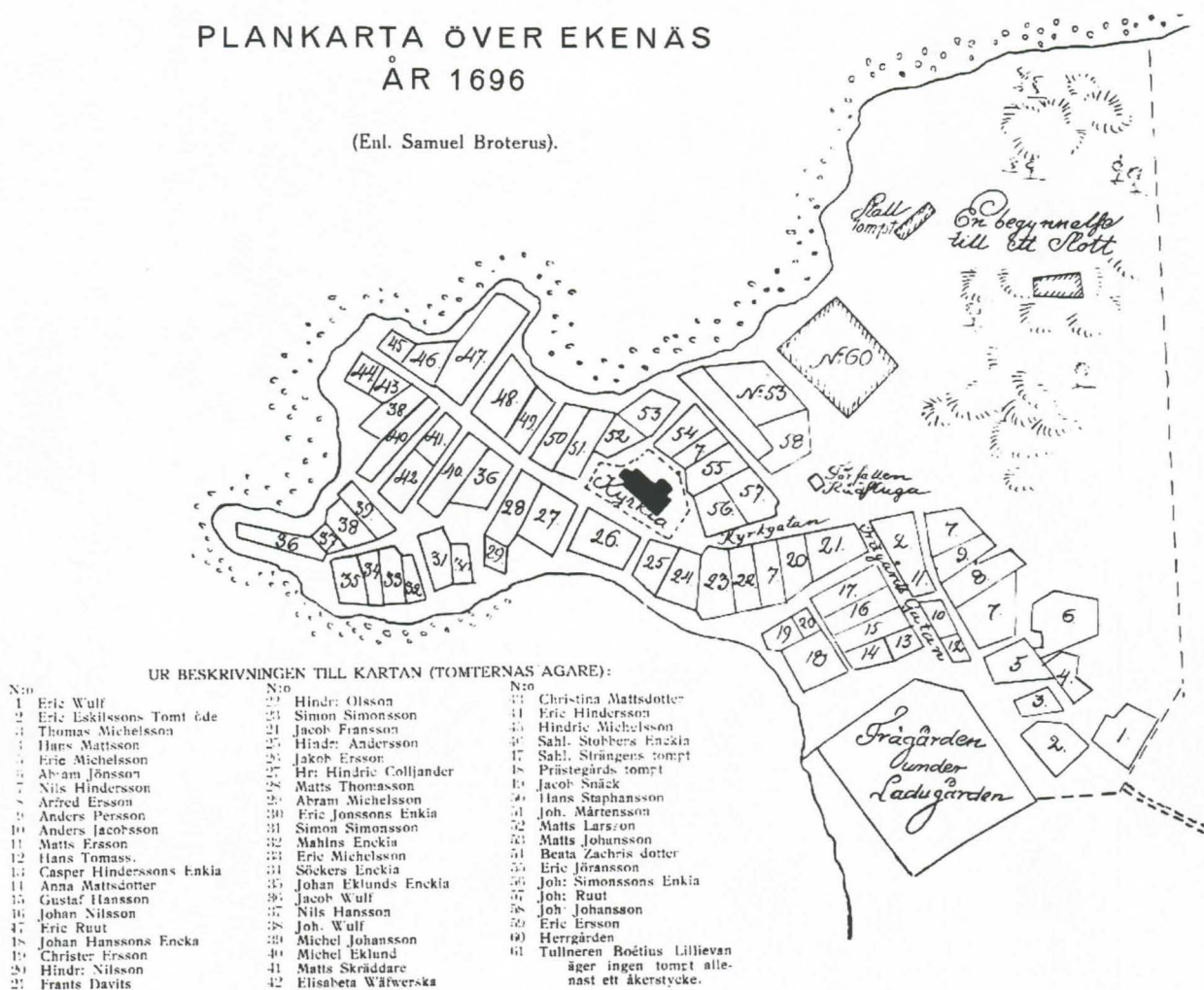
Isoavihaa edeltävältä ajalta on tietoa kahdesta tulipalosta. Vuoden 1656 suurpalossa kolmasosa kaupungista paloi. Myöhemmin vuonna 1694 sattui myös tulipalo. Tuolloin neljä tilaa paloi, joukossa Hatuntekijä Gustav Hansson Ekrotsin talo.

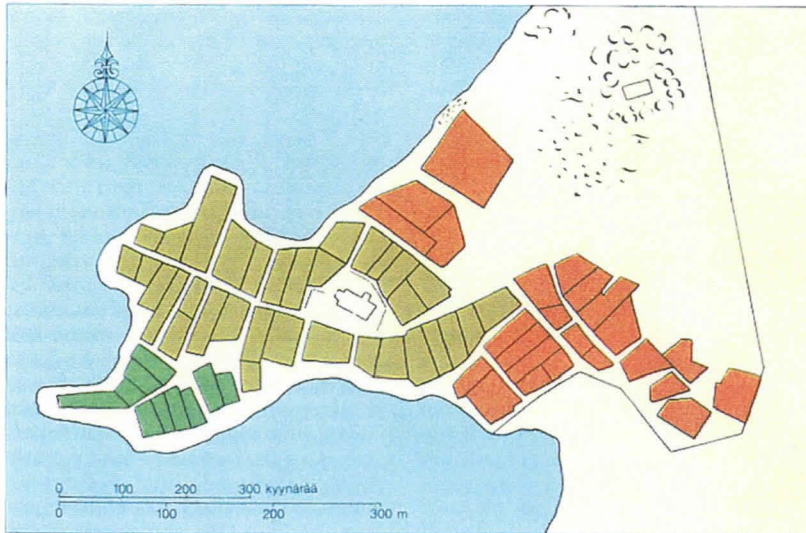
Kuva 2. Samuel Broteuksen Tammisaaren kaupungin kartta vuodelta 1696.

PLANKARTA ÖVER EKENÄS ÅR 1696

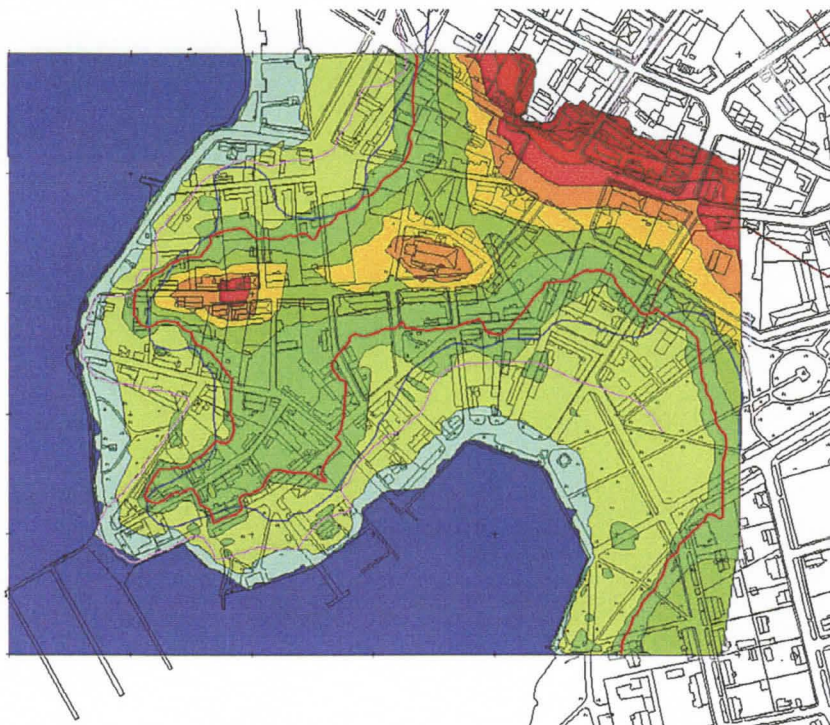
(Enl. Samuel Broterus).

Kuva 3. Samuel Broteuksen Tammisaaren kaupunkia esittävä osuus vuoden 1696 laajempia alueita käsittelevästä kartasta. Lähde: Takolander 1930: 314.

Kuva 4. Vuoden 1696 kartan kolme korttelikonaisuutta. Ison Kirkkokadun varren korttelit (oliivinvihreä) ovat syntyneet todennäköisesti vuoden 1556-57 aikana. Kyseinen alue edustaa siten todennäköisesti Suomen vanhinta säilynyttä suunnitelmallisesti rakentunutta kaupunkikonaisuutta. Lähde: Lilius 1987: 275.

Kuva 5. Kantakartan korkeuskäyrien pohjalta tehty korkeusmalli, jossa laskennallinen vuoden 1400 rantaviiva sekä vuosien 1696 ja 1798 karttojen rantaviivat. Karttapohja © Tammisaaren kaupungin tekninen virasto.

Kuva 6. Adam Malmströmin Tammisaaren kartta vuodelta 1798. Lähde: Tammisaaren museo.

Vuosi	Otsikko	Nimi	Selite	Viite	Originaali	Huom.
1696	Ekenäs stad uti Nyland Anno 1696	Samuel Broterus	Kaupunkialueen kartta, tontit numeroitu, tulliaita, rakennuksista kivikirkko ja linnan pohja kuvattuina.	Kostet 1995: kartta 33	Lantmät. Lev. 1892 nr. 26 bl. 1 (kartavd. M. form.). Ruotsin valtion arkisto (RA).	Liite 3.1 ja Kuva 2.
1696	Geometrisk afriktning öfver Ekenäs i Nyland och Raseborgs Wästra Härad och Pojo Sockns belägning som efter Kongl. Maj:ts	Samuel Broterus	Kaupunkialue kuvattuna kuin edellisessä, lisäksi torille kuvattu myös raatihuone, kaupunkiympäröivät peltoalueet.	Kostet 1995: kartta 34; Takolander 1930: liite	Lantmät. Lev. 1892 nr. 26 bl. 2 (kartavd. M. form.). Ruotsin valtion arkisto (RA).	Kuva 3
1798	Geometrisk Charta öfver Ekenäs Stad Belägen uti Nyland Raseborgs Wästra Härad och Pojo Sockn Efter Högvederbörli gik Förrnande af den 31. Mar 1798 afmätt samma år.	Adam Malmström	Kuvattuna tontit numeroituina, kadut nimettyinä kirkko, raatihuone, tuulimyllyt, puutarhat, osa taloista, laiturit ja ranta-aitat, kalliot ja mäet.	Lindqvist & Cederlöf 1995.	Tammisaaren museo	Liite 3.2 ja Kuva 6.

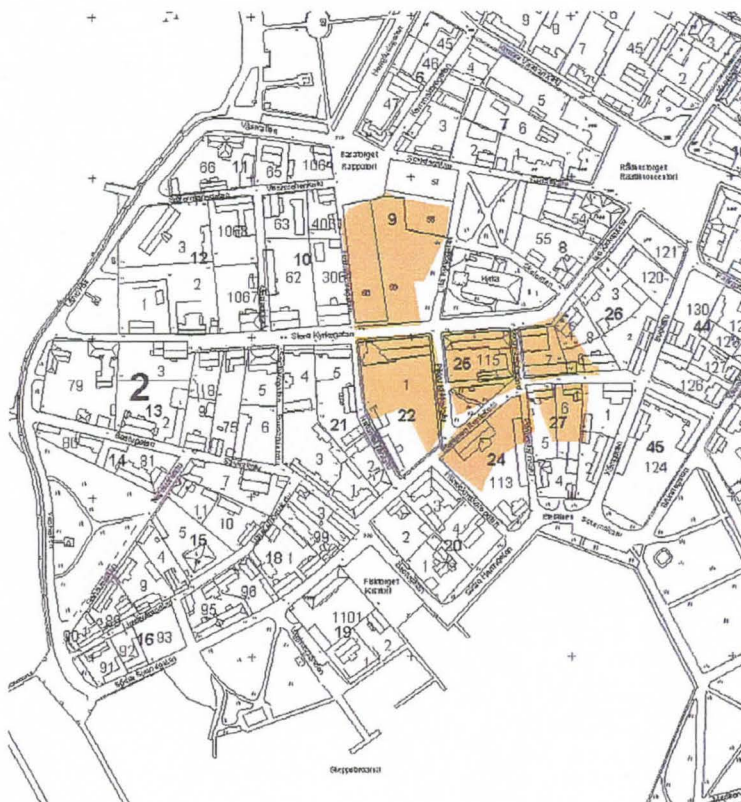
Taulukko 1. Tammisaaren kaupunkialuetta kuvaavat kartat 1600- ja 1700-luvuilla.

3.2 Isostavihasta 1800-luvulle

Seuraavaksi vanhin Tammisaaren kaupunkia esittävä kartta on vuodelta 1798 (Kuva 6). Karttaan on kuvattuna tonttien, julkisten rakennusten ja laitureiden yms. rantarakenteiden lisäksi myös mäet ja kallioiset alueet. Rakennuskanta ja puutarha-alueet ovat myös merkittyinä osalle tonteista. Kaupungin laajenemisen suunta on ollut oletettavasti jo 1600-luvun puolivälistä ollut Barckenin niemen ulkopuolella. Maankohoamisen myötä ainoastaan Barckenin niemen ranta-alueille on tullut uutta rakennustilaa.

Isoavihaa (1713-1721) vanhemman kaupunkialueen asemakaavaan on tehty varsinaisesti vain yhden kerran suurempia muutoksia. Vuonna 1821 tulipalon tuhottua kirkon

ympäristöä (Kuva 7.) Tammisaareen laadittiin ensimmäinen varsinainen asemakaava. C.W. Gydénin asemakaava on vuodelta 1841 ja siihen sisältyi muutoksia Vanhan kaupungin katualueille. Isoa Kirkkokatua ja Pikku Kirkkokatua oikaistiin ja levennettiin nykyistä vastaaviksi (ks. Liitteet 3.1 ja 3.2). Samoin myös nykyistä Kustaa Vaasan katu levennettiin.

Kuva 7. Vuoden 1821 tulipalossa tuhoutuneet tontit. Cederlöf 1964:485 pohjalta. Karttapohja © Tammsaaren kaupungin tekninen virasto.

4. Julkiset rakennukset

Tammsaaren ensimmäinen raatihuone sijaitsi nykyisen Raatihuoneen torin läntisen puoliskon keskellä. Raatihuoneen arkkitehtuuri ja koko eivät poikenneet kaupungin porvareiden taloista. Takolander (1930) mainitsee kaupungin historian vuosia 1546-1636 käsittelevässä osiossa raatihuoneen kyseisellä paikalla. Myöhemmin Takolander kirjoittaa paikalle rakennetun raatihuoneen 1640-luvun loppupuolella. Kyseinen rakennus oli kuitenkin jo 1600-luvun lopulla täysin rappiolla ja aivan 1700-luvun alussa rakennus oli jo romahtanut ja kallistunut. Uusi raatihuone rakennettiin vuonna 1728 torin pohjoisreunalle nykyisen Ruiskumestarin puiston kohdalle (ks. kartta Liite 3.2 ja Kuva 6).

Tammsaaren nykyistä harmaakivikirkkoa on edeltänyt puinen kirkko. Tammsaaren ensimmäinen kirkko on sijainnut harmaakivikirkon länsipuolella nykyisen korttelin 2-9 alueella. Ensimmäisen kirkon ulkonäöstä ei ole olemassa tietoja, mutta se lienee rakennettu 1580-luvulla. Ensimmäinen maininta kaupungin papista on vuodelta 1562. Harmaakivikirkon rakentaminen aloitettiin 1650-luvun alussa ja työ saatiin päätökseen vasta 1680-luvulla. Vanhaa kirkkoa käytettiin kuitenkin vielä vainajien leposijana ja tiedot viimeisestä hautauksesta vanhaan puukirkkoon ovat vuodelta 1691.

Koulu perustettiin Tammisaareen vuonna 1603 kreivi Moritzin toimesta. Koulumestarin talosta puhutaan ensimmäisen kerran v. 1650, jolloin se sijaitsi Ison Kirkkokadun eteläpuolella kirkon ja torin välisellä alueella. Kyseinen tontti on sijaitsee nykyisen tontin 2-26-120 paikalla. Koulu toimi nähtävästi koulumestarin yksityisissä tiloissa kunnes koulutalo valmistui kirkon pohjoispuolelle.

Tammisaaren uudelleen rakentamisen yhteydessä kaupunkiin päätettiin rakentaa myös kuninkaankartano ja linna. Kuninkaankartano sijoitettiin torin luoteispuolelle nykyisen korttelin 1-1 alueelle (kuvat 2 ja 3, Liite 3.1). Kuninkaankartanon rakentaminen aloitettiin jo 1550-luvun lopulla, ja 1600-luvun lopulla se oli jo autiona. Vuonna 1695 kartanon rakennusmateriaaleja otettiin uusiokäyttöön Ladugårdenin rakentamiseen. Linnan rakentaminen oli ainakin ajatuksissa 1550-luvun loppupuolella, mutta todennäköisesti sen rakentaminen aloitettiin vasta myöhemmin. Elias Härö (1963) on ajoittanut rakentamisen ajankohdan vuosien 1571-1600 välille. Aikaisemmat ajoitukset ovat olleet tätä huomattavasti vanhempia ja nuorempia³. Linna ei kuitenkaan koskaan valmistunut. Lisää linnasta arkeologisia kaivauksia käsittelevässä luvussa.

5. Arkeologiset tutkimukset

Ennen 1980-lukua arkeologisten kaivausten kohteena on ollut ainoastaan linnan pohja. Tammisaaren ensimmäisistä arkeologisista kaivauksista vastasivat Jonatan Reuter ja Oskar Hultman, jotka tekivät kaivauksia linnan raunioilla vuonna 1890 ja jättivät tutkimuksesta raportin Kansallismuseon arkistoon⁴. Hultman on myös käsitellyt linnan pohjaa ja sen kaivauksia omassa artikkelissaan (Hultman *et al.* 1929). Laajemmat kaivaukset linnan pohjan paikalla tehtiin vuosina 1961-1962, jolloin laajoja alueita linnan pohjan alueella paljastettiin maamassoista ja dokumentoitiin. Vuoden 1961 kaivauksissa avatut alueet ovat esitettynä kuvassa 8. Härön kaivauksissa talletamat esineet ovat Tammisaaren museossa luetteloimattomina. Keväällä 2001 M. Niukkanen kävi löytöaineiston läpi ja totesi aineiston olevan linnaa nuorempaa jätettä⁵ (*suullinen tiedonanto*).

Arkistosta löytyy vielä kaksi ennen 1980-lukua kaupunkialueella tehtyä arkeologista tutkimusta. Vanhempi näistä on I. Kronqvistin vuonna 1930 tekemä tarkastus kirkon koillispuolella kaivannossa esiin tulleesta maanalaisesta kiveyksestä, jonka hän tulkitsi vanhan kirkkotarhan aitamuuriksi. Samalla matkalla Tammisaaren kaupunki esitti Kronqvistille halukkuutensa vanhemman kirkon paikan kaivauksiin kivikirkon luoteispuolella. Kaupunki oli myös valmis vastaamaan kaivauskustannuksista. Vanhan kirkon paikalle suunnitellut kaivaukset eivät koskaan toteutuneet⁶. Toinen näistä tutkimuksista on Knut Draken harmaakivikirkon restauroinnin yhteydessä vuonna 1958 tehty lattian alaisten kerrostumien ja rakenteiden tutkimus.

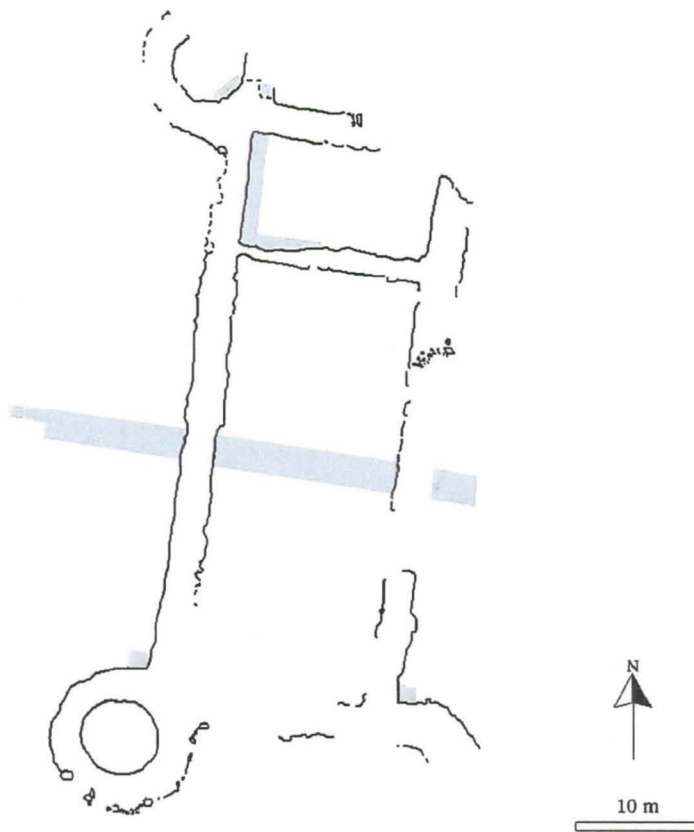
Seuraavat arkeologiset tutkimukset tehtiin vuonna 1980, jolloin nykyisellä tontilla 1-1-7 tehtiin Päivi Lupin johdolla arkeologisia tutkimuksia. Tutkimuksissa pyrittiin löytämään jälkiä Tammisaaren 1550-luvulta 1600-luvun lopulle toimineesta kuninkaankartanosta. Kaivauksissa ei kuitenkaan löydetty jälkiä kartanosta ja löydetty esineistö ajoittui vanhimmillaan 1800-luvulle. Vuoden 1696 kartan asemoinnin perusteella (Liite

³ Aspelin (1894) ajoitti linnan rakentamisen vuoteen 1527 ja Hultman (Hultman *et al.* 1929) 1670-80 luvuille.

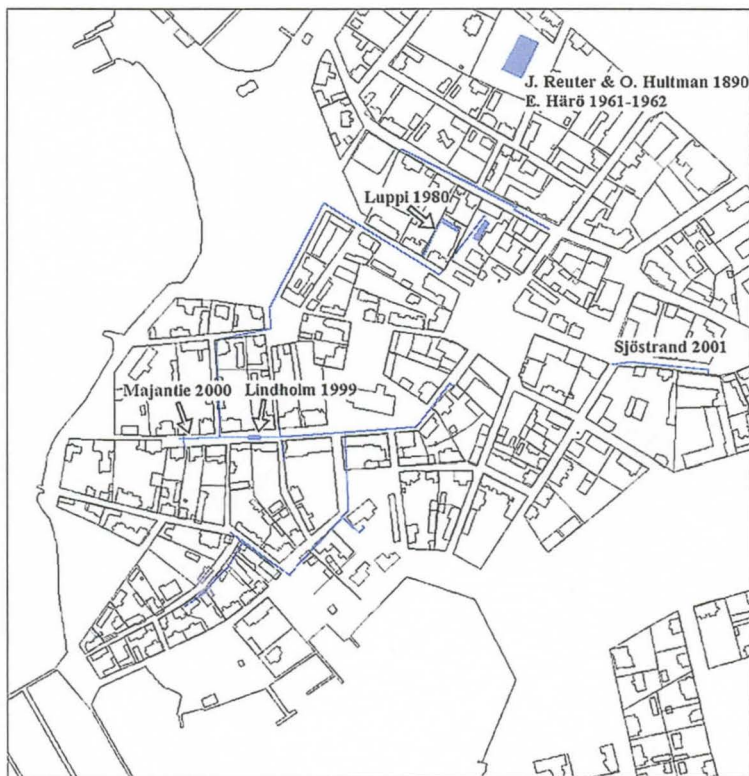
⁴ E. Härö (1963) mainitsee ”kaivauskertomuksesta”. Kertomuksen nykyinen sijainti ei ole tiedossani.

⁵ Aineisto koostuu punasavikeramiikasta, lasipullon paloista ja romuraudasta.

⁶ Ainakaan Museoviraston arkistoista ei löydy tietoa ko. kaivauksesta.

Kuva 8. Tammisaaren Linnamäen linnan pohja ja E. Härön vuoden 1961 avaamat alueet. Linnan pohja Härö 1963: Fig. 1 pohjalta.

Kuva 9. Tammisaaren kaupunki-alueen arkeologiset tutkimukset ja tarkastukset. Kartan kauko-lämpölinjojen kaivantojen tutkimuksista ovat vastanneet Mikkola ja Majantie (1998). Muut pienempialaiset tutkimukset ovat merkittynä karttaan tutkimuksesta vastanneiden henkilöiden mukaan. Karttapohja © Tammisaaren kaupungin tekninen virasto.

3.1) vuoden 1980 kaivausalueet sijoittuvat kartanon tontin kaakkoisosaan. Alueen topografian huomioiden kyseisen tontin luoteispuolelle jäävä alue olisi mielestäni todennäköisempi paikka kuninkaan kartanolle.

Vuodesta 1998 Tammissaaren vanhan kaupungin alueella on tehty arkeologisia tutkimuksia kaukolämpöputkien kaivutöiden yhteydessä. Vuosina 1998, 1999 ja 2000 alueella on tehty pienimuotoisia kaivauksia ja kerrostumien dokumentointia (Kuva 9). Tutkimuksissa rakennusten jäänteitä on löydetty ainoastaan katualueilta, joita on levennetty vuoden 1821 tulipaloin jälkeen (Iso Kirkkokatu, Pikku Kirkkokatu ja Kustaa Vaasan katu). Kulttuurikerroksia havaittiin muillakin katualueilla. Tähän mennessä löydetty rakenteet ja kulttuurikerrokset ovat ajoittuneet löytöjen perusteella vanhimmillaan 1600-1700 -luvulle (Mikkola & Majantie 1998; Ehrstedt *et al.* 2000; Majantie 2000). Tammissaaren keskustan alueelta ei ole tähän mennessä löydetty yhtään rakennetta tai kulttuurikerrosta, joka ajoittuisi selkeästi 1500-luvulle.

Olemassa olevien kaivausraporttien lisäksi Peter Sjöstrand (Tammissaaren maakuntamuseon vs. museonjohtaja) valvoi Kustaa Vaasan kadun kaukolämpöputkikaivantojen kaivua Raatihuoneentorin itäpuolella vuonna 2001 (ks. kuva 9). Tältä osuudelta ei havaittu dokumentointia/tutkimusta vaativia rakenteita tai kulttuurikerroksia, eikä valvonnasta ole tehty varsinaista raporttia.

Kulttuurikerrosten paksuudet vaihtelevat eri puolilla kaupunkia. Kulttuurikerroksia voitulla paikoin vastaan jo muutaman kymmenen sentin syvyydessä kadun pinnasta ja ne saattavat jatkua syvimmillään yli puoleentoista metriin, kuten Ison Kirkkokadun jätekuopan kohdalla.

6. Katu-, tori- ja puistoalueet

Tammissaaren asemakaava on säilynyt lähes muuttumattomana nykypäivään saakka. Tämän takia katualueilla ei ole yleensä vaarana törmätä kiinteisiin muinaisjäänneksiin (esim. kivijalat, rakennusten pohjat). Tästä on kuitenkin poikkeuksia. Suurin todennäköisyys törmätä vanhoihin kerrostumiin on vuoden 1821 jälkeen suoritetuilla ja levennetyillä kaduilla (Iso Kirkkokatu, Pikku Kirkkokatu ja Kustaa Vaasan katu). Vuosien 1998-2000 kaivauksilta tästä on useita esimerkkejä. Lisäksi Kuningattarekadun Kustaa Vaasan kadun ja Pitkätien väliin jäävä osuus on syntynyt myöhemmin kulkien vuosien 1696 ja 1798 kartoissa esitettyjen tonttien läpi.

Torialueista isoavihaa (1713-1721) vanhempia kerrostumia on mahdollista löytää Raatihuoneentorilta ja mahdollisesti myös Kalatorilta (2-9902-99). Kalatori on ollut vielä isonvihan aikana puoliksi veden alla. Torin alueelta saattaa olla löydettävissä laitureiden, ranta-aittojen tms. rantarakenteiden jäänteitä. Raatihuoneentorin (1-9902-99) tilanne on täysin Kalatorista poikkeava. Ennen isoavihaa torin läntisen puoliskon keskellä sijaitsi raatihuone ja torin itäinen puolisko oli tontitettua aluetta.

Tammissaareissa on suhteellisen runsaasti puistoalueita, joita kohtaan on myös arkeologista mielenkiintoa. Kaupungin osassa 2 (835-2-9903-99) tällaisia ovat Kolmiopuisto (Eteläisen Rantakadun ja Pikku Kirkkokadun kulmassa), Alf Fagersin puisto (Kirkon ja Sepänkadun välissä) ja kirkon kohdalla Pikku Kirkkokadun länsipuolelle jäävä nurmialue. Kaupunginosassa 3 (835-3-9903-99) kiinnostavia puistoalueita ovat Helen Scherfbeckin puisto ja Kuningattarekadun länsireunalla kortte-

leissa 1031 ja 2031 sijaitsevat pienet puistoalueet. Näiden kaikkien puistojen alueilta on mahdollisuus löytää isoavihaa vanhempia kaupunkikerrostumia.

7. Alueiden luokittelu ja luokittelun perusteet

Kaikki isoavihaa vanhemman kaupunkialueen tontit jaettiin tutkimuksellisen ja suoje-luksellisen mielenkiinnon mukaan *kolmeen luokkaan*: 1.) Säilyneet alueet. Tutkimuk-sellisesti erityisen mielenkiintoiset ja suojelullisesti arvokkaat alueet. Tähän luokkaan kuuluvat kaikki alueet, joilla 1600-luvun kerrostumat ovat todennäköisesti hyvin säily-neitä. Lisäksi luokkaan kuuluvat tutkimuksellisesti erityisen mielenkiintoiset alueet, kuten esim. raatihuoneen ympäristö ja porvariston asuinalueet, joiden kerrostumat ovat todennäköisesti kuitenkin osittain tuhoutuneet. Ensimmäisen luokan kohteet tulisi pyr-kiä suojelemaan tai tilanteen vaatiessa vapauttaa rakentamiselle tapauskohtaisesti arvi-oitavalla tutkimuksella. 2.) Todennäköisesti säilyneet tai vain osittain tuhoutuneet alu-eeet. Tutkimuksellisesti mielenkiintoiset ja suojelullisesti arvokkaat alueet. Tähän luok-kaan kuuluvat 1600-luvun rakennetun kaupunkialueen reuna-alueet, joiden rakennus-käytöstä ei ole täyttä varmuutta. Lisäksi luokkaan kuuluvat 1600-luvun kaavoitetun kaupunkialueen osittain tuhoutuneet osat. Myös 1700-luvun puolella isonvihan (1713-1721) jälkeen rakennettu kerroksiltaan hyvin tai osittain säilynyt kaupunkialue kuuluu toiseen luokkaan. Toisen luokan alueilla maaperään kajoaminen voidaan tehdä joko ar-keologin valvonnassa tai sitten alueella on suoritettava koetutkimuksia. Tarvittavat toi-menpiteet arvioidaan tapauskohtaisesti. 3.) Tuhoutuneet alueet. Luokkaan kuuluvat van-han kaupunkialueen ulkopuoliset alueet sekä kaupunkialueen sisältä ne alueet, joiden kerrostumat ovat todennäköisesti jo täysin tuhoutuneet. Maankäyttö kolmannen luokan alueilla ei vaadi arkeologisia tutkimuksia ellei töiden aikana tule vastaan tutkimusta ja dokumentointia vaativia rakenteita tai kerrostumia.

8. Raportin laatiminen

Inventointiraportti on tehty Microsoft Access –tietokantaohjelmalla työstettyyn tieto-kantaan. Tietokanta koostuu kolmesta taulukosta: *Perustaulukosta*, josta selviävät kaik-ki ensimmäiseen ja toiseen luokkaan kuuluvat tontit kiinteistötunnuksineen (JHS138 mukaisesti 000 kunta, 000 sijaintialue, 0000 ryhmä ja 0000 yksikkö) ja osoitteineen, *Kohdekuvaustaulukosta*, jossa on lyhyt kuvaus kohteesta ja tonttialueen historiasta sekä *Rakennustaulukosta*, jossa on lyhyt selvitys tontin rakennuskannasta (rakennukset, ra-kennusvuosi, perusta ja kellarit). Tässä raportin paperiversiossa tietokannan taulukoista yhdistetyt ja tulostetut raportit ovat liitteenä 7. Tonttien valokuvat löytyvät myös liit-teistä (Liitteet 8-9). Taulukoissa kohteet on järjestetty kiinteistötunnuksen perusteella nousevaan järjestykseen.

Inventointiraporttiin liittyvät kartat (Liitteet 3-6) on tehty MapInfo 5.5 –ohjelmalla. Pohja-aineistona on käytetty Tammisaaren kaupungin tuottamaa vektorimuotoista kan-takarttaa. Kantakartta oli inventointia tehtäessä suhteellisen hyvin ajan tasalla inven-tointialueen osalta.

9. Inventoinnin tulokset

Tammisaaren inventoinnissa käytiin läpi reilu satakymmenen tonttia isoavihaa vanhemmalla kaupunkialueella. Kerrostumiltaan oletettavasti säilyneitä alueita on runsaasti. Toisen luokan alueita on lähinnä ennen isoavihaa rantavyöhykkeeseen kuuluneet alueet ja tontit joiden kerrostumat ovat oletettavasti jo pahasti nuoremman rakentamisen häiritsemiä. Taulukossa 2 on esitettyä inventoinnin tuloksia numerotietona. Tietokannasta tulostetut 1. ja 2. luokan alueiden perustiedot sisältävä kohdeluettelo, kohdekuvaukset ja tiedot rakennuskannasta löytyvät liitteestä 7. Inventoinnin tulos on esitettyä visuaalisesti kantakarttapohjalla liitteessä 4.

	Tontit (kpl)	Pinta-ala (ha)	Tutkimusalueen pinta-alasta (%)
1. Luokka	51	4,754	35,4
2. Luokka	38	2,738	20,4
yhteensä	89	7,491	55,8

Taulukko 2. Tammisaaren kaupunkiarkeologisen inventoinnin tuloksena saatujen tutkimuksellisesti ja suojelullisesti mielenkiintoisten tonttien määrällinen ja pinta-alallinen jakauma 1. ja 2. luokan alueiden kesken.

Kaikista 1.- ja 2.-luokan alueella tehtävistä maaperään kajoavista rakennustöistä on ilmoitettava etukäteen Museoviraston rakennushistorian osastoon (p. 09-40501), josta annetaan tapauskohtaiset toimintaohjeet. Myös vanhan kaupungin katualueilla tehtävistä rakennustöistä tulee ilmoittaa hyvissä ajoin Museovirastoon.

10. Tammisaaren kaupunkiarkeologinen potentiaali

Tammisaari on Suomen ensimmäinen keskiajan jälkeen perustettu kaupunki. Tammisaaren lisäksi muita Vaasa-ajalla perustettuja kaupunkeja ovat Vantaan Helsinki (1550), Pori (1558), Oulu (1605) ja Vaasa (1606). Keskiaikaisen Porvoon lisäksi myös Tammisaari säästyivät 1600-luvulla suurvalta-ajalla tehdyistä asemakaavan reguloinneista eikä säännöllistä ruutuasemakaavaa koskaan edes suunniteltu. Alkuperäisen asemakaavansa säilymisen takia vanhoihin tontteihin liittyvät kerrostumat ovat nykyisillä tonteilla. Tammisaaren isoavihaa vanhemman kaupunkialueen rakennuskanta on pääosin vanhoja puutaloja, jotka luovat arkeologisesti mielenkiintoisille kerrostumille hyvät säilymisolosuhteet.

Tähän mennessä tehdyt arkeologiset tutkimukset ovat keskittyneet katualueille ja isoavihaa vanhemman varsinaisen rakennetun kaupunkialueen tonttimaan ulkopuolella sijaitseville tonteille Kustaa Vaasan kadun pohjoispuolella. Vaikka Tammisaarella on tehty suhteellisen laajoja läpileikkauksia kaupungin katualueiden kerrostumiin kaukolämpöputkien kaivutöiden yhteydessä, yhtään yksiselitteisesti 1500-luvulle ajoittuvaa rakennetta tai kerrostumaa ei ole löydetty.

Tammisaaren kaupunkiarkeologinen potentiaali on erityisen hyvä. Tulevaisuudessa puukaupunkialueella tehtävien pienempienkin rakennushankkeiden yhteydessä olisi

hyvä tehdä arkeologisia tutkimuksia, jotta kaupungin varhaisvaiheen kerrostumiin päästäisiin käsiksi.

11. Inventoinnin tulokset, asemakaavan rakennusoikeudet ja suojellut rakennukset

Inventointialueen alueilla I-6 ja -7, IV-44 ja -45 asemakaava on vahvistettu 1.8.1990 (viim. muutokset 6.1.1991). Alueilla I-1, III-30, -1031 ja -2031, IV-42 asemakaavaehdotus 26.10.2000 on vahvistettu vuoden 2001 aikana. Käytössäni oli ainoastaan kaavaehdotus, mutta ehdotuksen rakennusten suojelumerkintöihin ei kaupunginarkkitehti Yrjö Sahlstedtin mukaan ole tullut muutoksia vahvistettuun versioon (*suullinen tiedonanto 19.3.02*).

Alueen kaavassa on runsaasti sr- ja sh- merkinnällä varustettuja rakennuksia. Asemakaavassa suojelumerkinnällä varustetut rakennukset, rakennussuojelulailla suojellut rakennukset ja tonttien käyttämättömät rakennusoikeudet ovat esitettyinä liitteessä 5.1. Liitteessä on merkittynä ainoastaan sellaiset rakennusoikeudet, joiden toteuttaminen ei vaatisi olemassa olevan rakennuskannan purkamista. Rakennusoikeuksia ei ole eritelty rakennusalan pinta-alan suhteen.

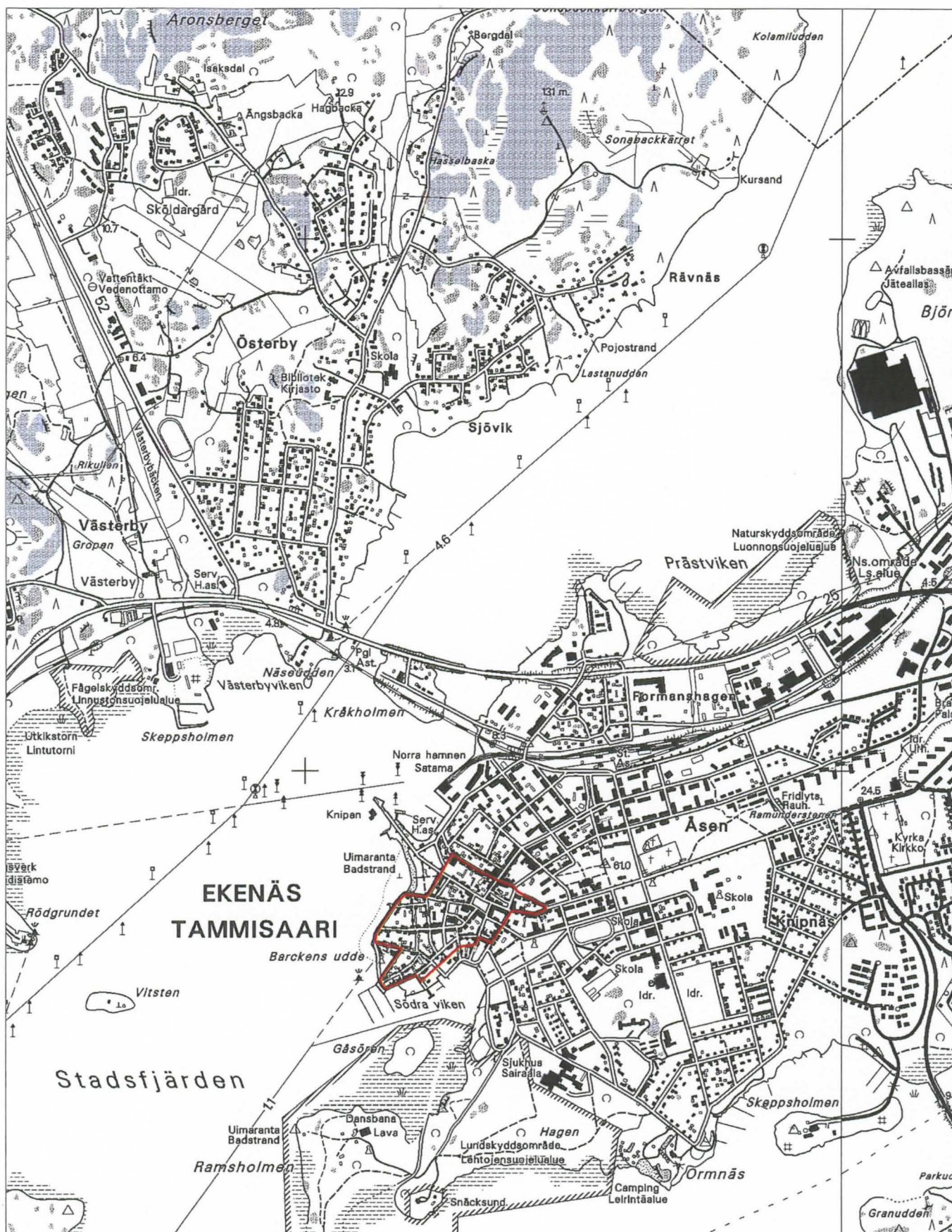
Isoavihaa vanhemman kaupunkialueen käyttämättömät rakennusoikeudet ovat etupäässä pienialaisia. Suurin osa alueen nykyisestä rakennuskannasta on kaavassa suojelumerkinnöillä varustettuja. Vieläpä etupäässä sr- merkinnällä. Alueella ei ole odotettavissa suuria rakennushankkeita. Tosin pinta-alaltaan pieniä rakennusoikeuksia on yhä käyttämättä monilla myös arkeologista mielenkiintoa omaavalla tontilla (Liite 5.2).

12. Yhteenveto

- Tammisaaressa on oletettavasti runsaasti säilyneitä isoavihaa (1713-1721) vanhempia kulttuurikerroksia
- Kaupunki säilyttänyt alkuperäisen asemakaavansa → arkeologisesti tutkittavat kerrostumat etupäässä nykyisten tonttien alla
- Kaupunkialueen kehityksen seuraaminen karttojen perusteella vaikeaa ↔ isoavihaa vanhempia karttoja vain kaksi vuoden 1696 tilannetta kuvaavaa karttaa, Tammisaaren asemakaavan muuttamista säännölliseksi ruutukaavaksi 1600-luvulla ei edes suunniteltu – tämän takia kaupunkimittauksiin perustuvia karttoja on olemassa niin niukasti
- Voimassa olevien asemakaavojen perusteella isoavihaa vanhemmalle kaupunkialueelle ei ole odotettavissa suuria rakennushankkeita
- Inventoinnissa määriteltyjen 1. ja 2. luokan alueilla tehtävistä maaperään kajoavista rakennustöistä on ilmoitettava Museoviraston rakennushistorian osastoon. Sama pätee vanhan kaupungin katualueilla tehtäviin kaivutöihin.

Helsingissä 25.3. 2002

Teemu Mökkönen

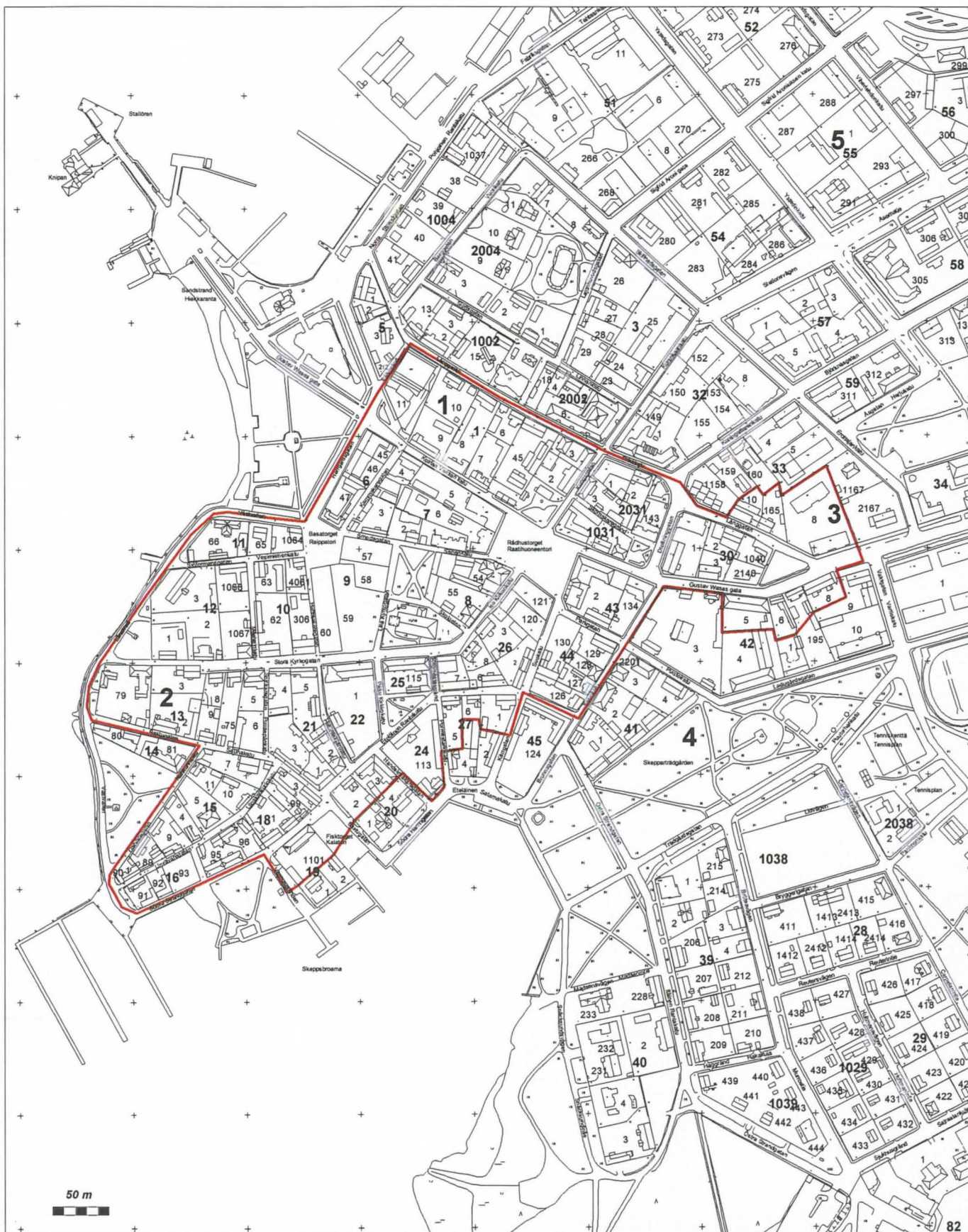

TAMMISAARI
 Kaupunkiarkeologinen inventointi
 T. Mökkönen 2001

Peruskartta 2014 01 ja 04
 (PerusCD 2001)

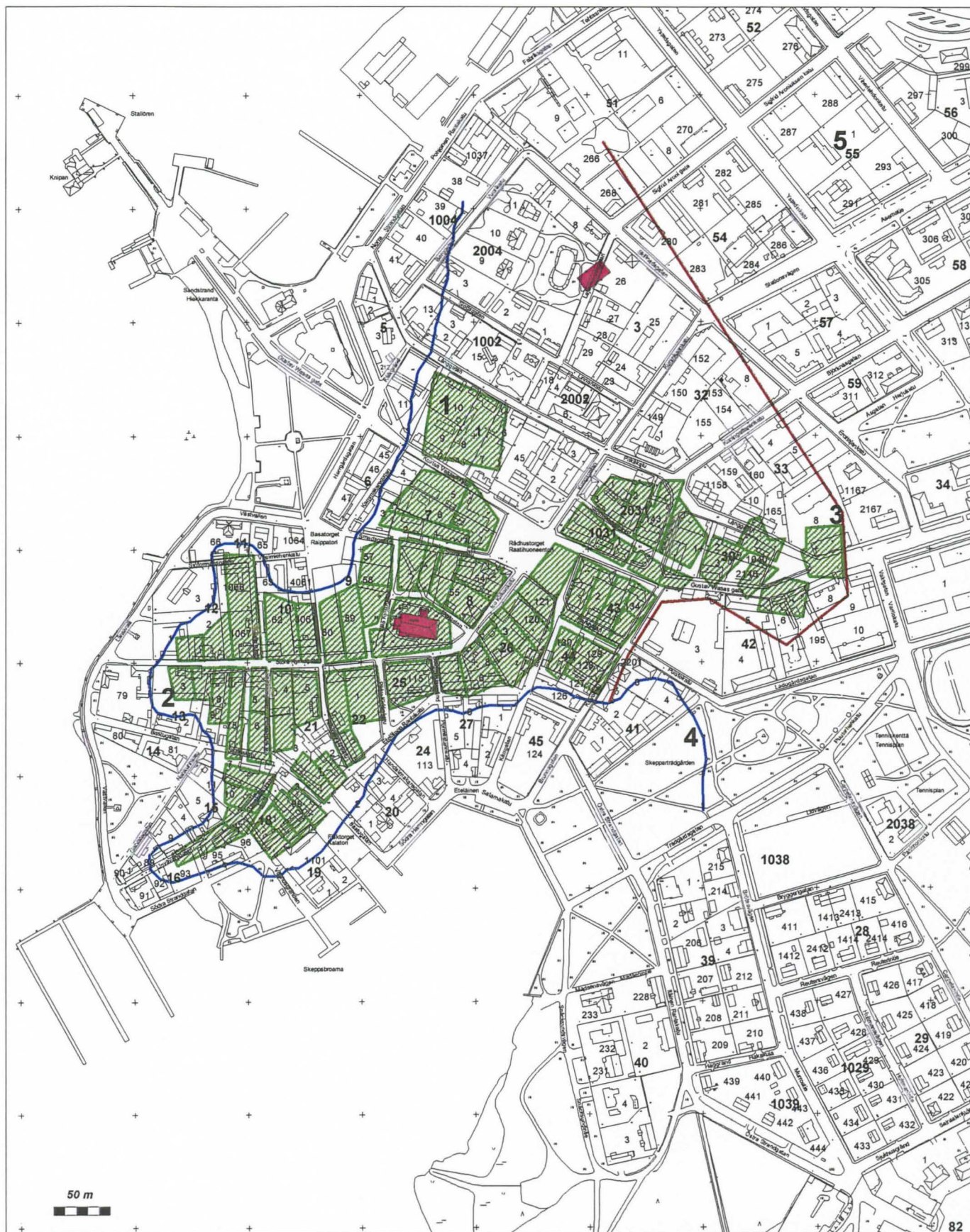
PERUSKARTTAOTE

mk 1:20 000

TAMMISAARI
Kaupunkiarkeologinen inventointi

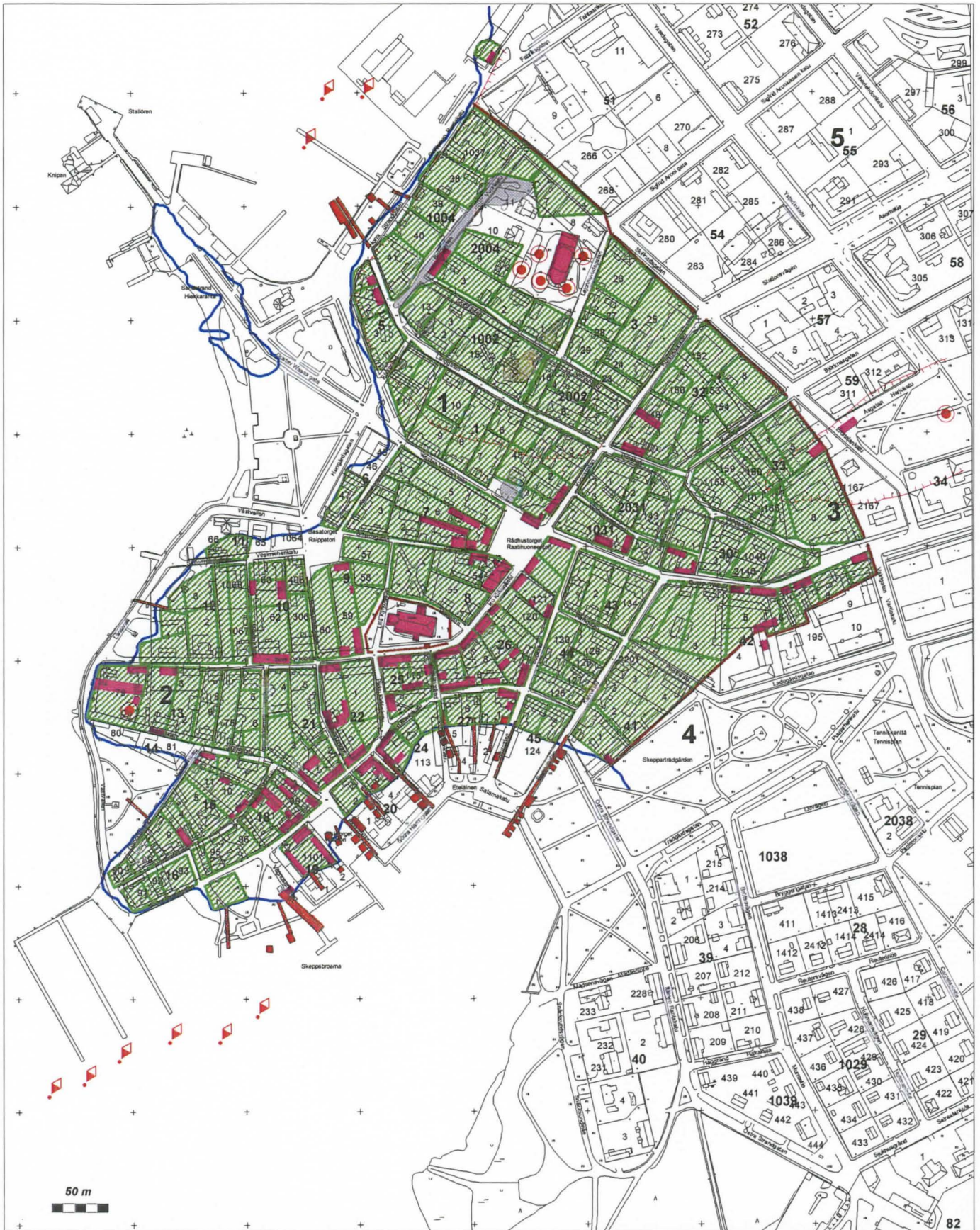
INVENTOINTIALUEEN RAJAUS

TAMMISAARI
Vuoden 1696 kartta

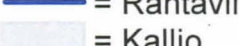

Pohjakartta © Tammisaaren kaupungin tekninen virasto

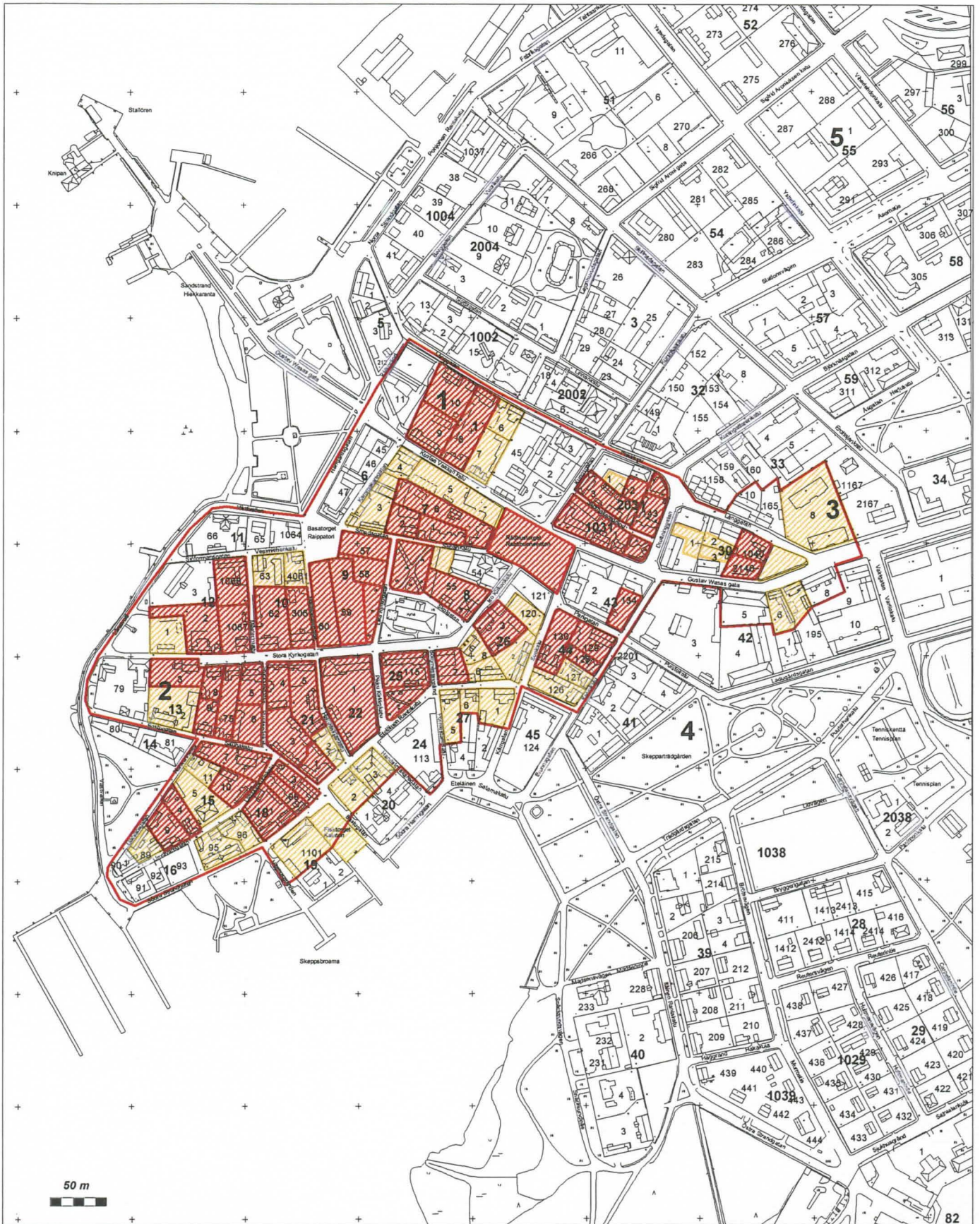
- = Tontit
- = Kirkko ja linnan pohja
- = Rantaviiva
- = Tulliaita

TAMMISAARI
Vuoden 1798 kartta

Pohjakartta © Tammisaaren kaupungin tekninen virasto

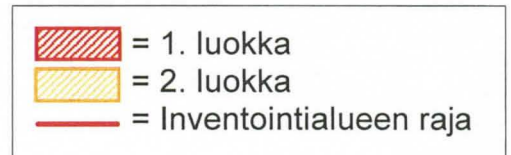
	= Tontit		= Tuulimyllyt
	= Kirkko ja linnan pohja		= Poijut
	= Tonttien rakennuksia		= Tulliaita
	= Ranta-aittoja		= Rantaviiva
	= Laiturit		= Kallio
			= Mäen juuri

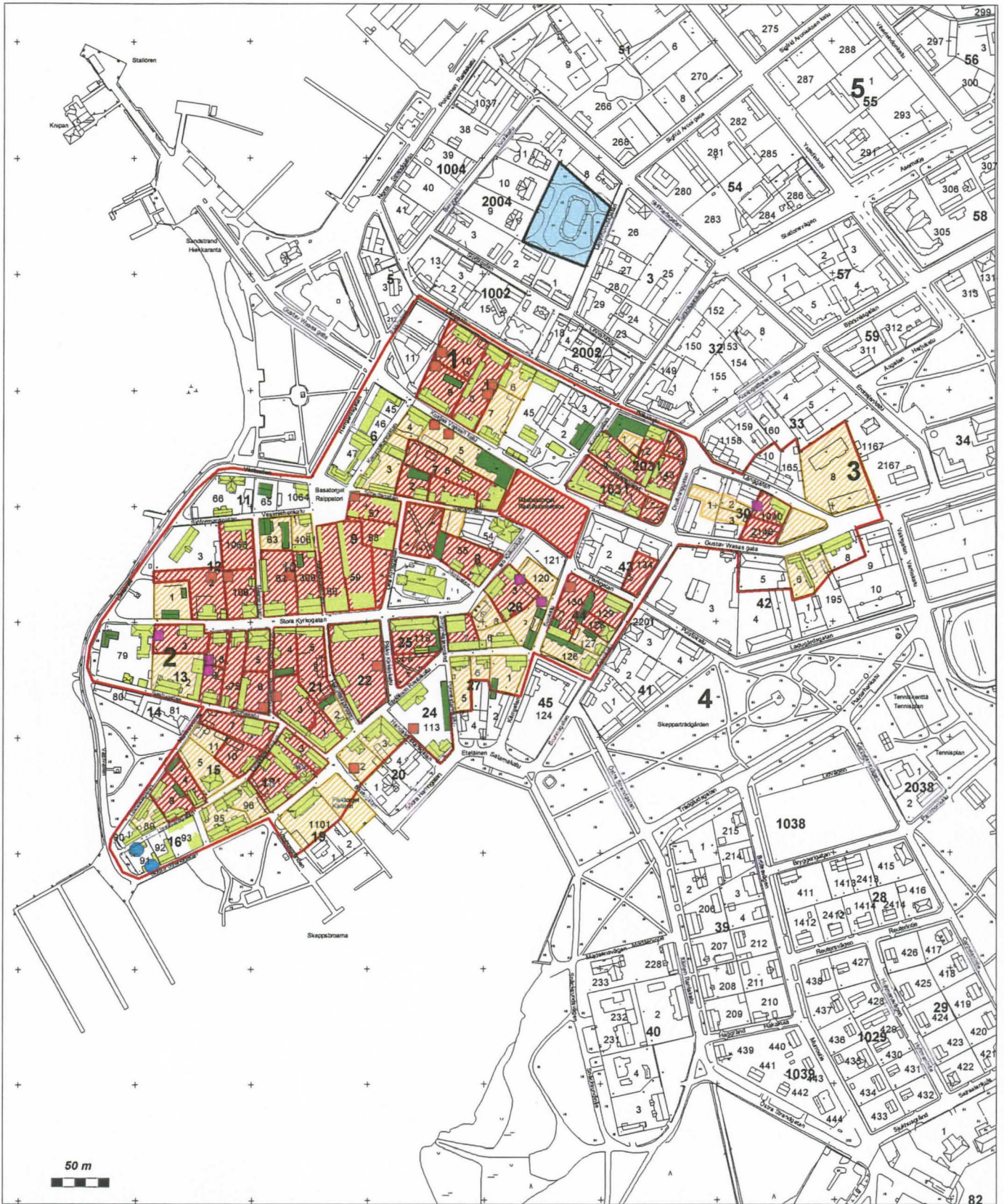

Pohjakartta © Tammisaaren kaupungin tekninen virasto

TAMMISAARI

Tutkimuksellisesti ja suojellisesti mielenkiintoiset alueet
Koko tutkimusalue

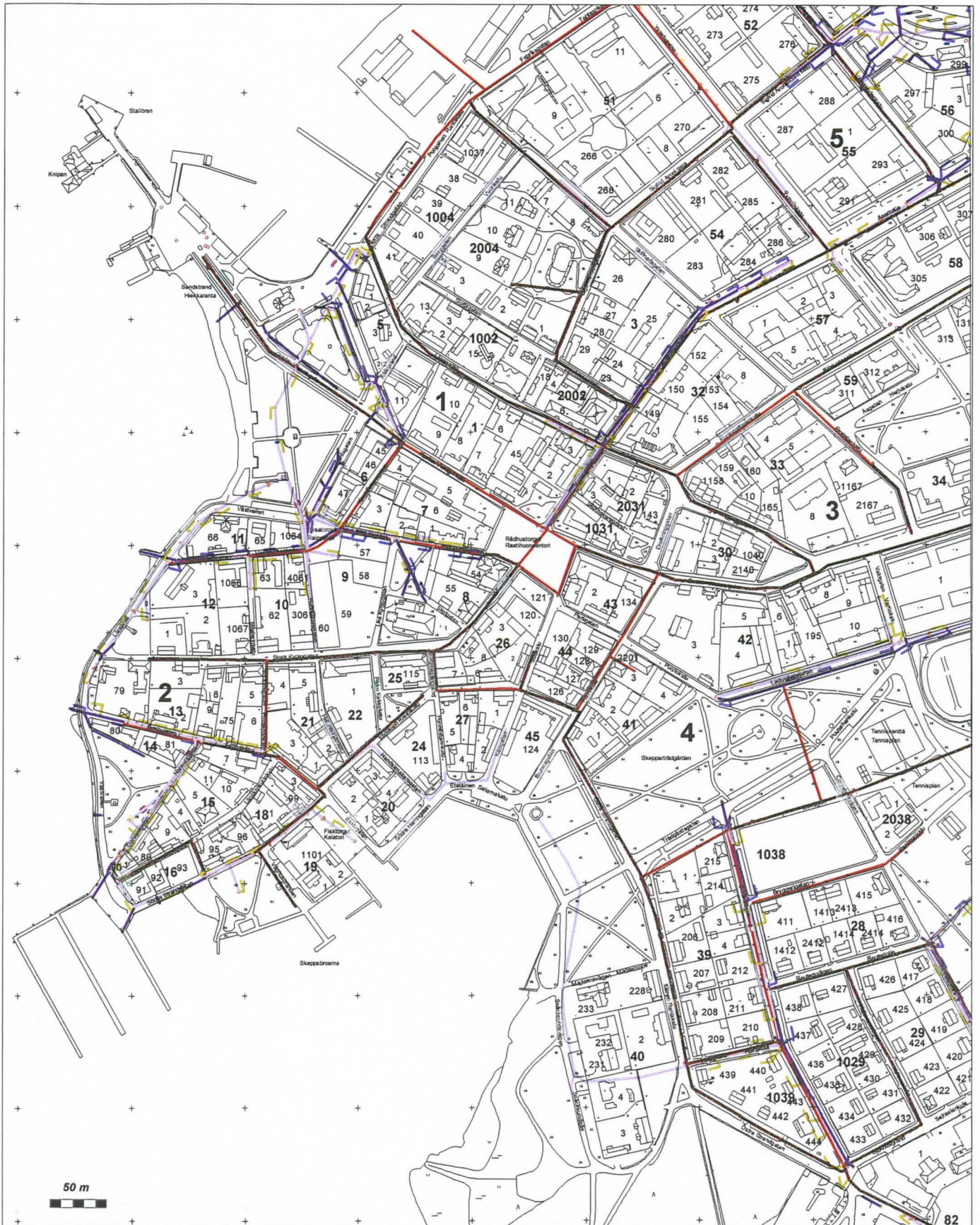
TAMMISAARI

Pohjakartta © Tammisaaren kaupungin tekninen virasto

Asemakaavan suojelumerkinnyt, käyttämättömät rakennusoikeudet ja inventoinnin tulokset

Alueet I-6 ja -7, II-8 - 27, IV-44 ja 45. Asemakaavan muutos 6.1.1991; Alueet I-1, III-30, -1031 ja -2031, IV-42. Asemakaavaehdotus 26.10.2000, vahvistettu v. 2001.

	= sr-merkinnällä varustetut rakennukset		= Käyttämätön rakennusoikeus talousrakennukselle
	= sk-merkinnät (Rakennussuojelulla suojeltu)		= Inventointialueen raja
	= sh-merkinnällä varustetut rakennukset		= 1. luokka
	= Muinaismuistoalue (SM)		= 2. luokka
	= Käyttämätön rakennusoikeus		

TAMMISAARI
Kunnallistekniset kaivannot

Pohjakartta © Tammisaaren kaupungin tekninen virasto

Tammisaari- Ekenäs

Kaupunkiarkeologinen inventointi

Teemu Mökkönen 2001

Liite 7

Kohdetiedot

☐	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500100010006	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	001	0001	0006
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Pitkätatu 11				2	

Rakennukset	Rakennusvuosi
2-kerroksinen puinen asuinrakennus, pieni kadun vieren rakennus ja puinen ulkorakennus	1800- ja 1900-luvun taite, nykyinen ulkoasu 1961/1964
	Perusta
	luonnonkivi/betoni
	Kellari
	☒
	Viite
	Salokorpi, A. 1992: Centrumbebyggelse i Ekenäs. Rapport över bebyggelsen 1. Stadsdelarna 1, 3, 5 och 6. Ekenäs stad.

Kohdekuvaus

Tontin alueella on sijainnut osia Herrgårdin tilasta, joka oli olemassa 1550-luvun lopulta seuraavan vuosisadan lopulle asti. Vuoden 1696 kartan asemoinnin mukaan Herrgårdin tilan raja on kulkenut pohjoisessa Pitkätadun nykyistä reunaa pitkin. Kartan mukaan tontin länsipuolisko on ollut kartanon aluetta. Kartanon rappeuduttua varsinainen kaupungin tonttialue levisi tontille vasta 1700-luvulla isonvihan jälkeen. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti pääosin säilyneitä. Ainoastaan asuinrakennuksen alaiset kerrostumat ovat tuhoutuneet. Piha-alue on nurmella.

☐	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500100010007	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	001	0001	0007
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Kustaa Vaasan katu 6				2	

Rakennukset	Rakennusvuosi
1-kerroksinen puinen asuin- ja liikerakennus sekä puinen piharakennus	1800-luku (?)
	Perusta
	luonnonkivi
	Kellari
	☒
	Viite
	Salokorpi, A. 1992: Centrumbebyggelse i Ekenäs. Rapport över bebyggelsen 1. Stadsdelarna 1, 3, 5 och 6. Ekenäs stad.

Kohdekuvaus

Tontin alueella on sijainnut osia Herrgårdin tilasta, joka oli olemassa 1550-luvun lopulta seuraavan vuosisadan lopulle asti. Vuoden 1696 mukaan yli puolet nykyisestä tontista on ollut kartanon aluetta. Tontin kerrostumat ovat mahdollisesti osin säilyneitä. Ainoastaan asuin- ja liikerakennuksen alaiset kerrostumat ja tontin länsirajan kaivausalueen kerrostumat ovat oletettavasti tuhoutuneet. Tontin alueella on tehty arkeologisia kaivauksia vuonna 1980, joiden löytöaineisto ajoittui vanhimmillaa 1800-luvulle. Karttojen perustaalla paikalla sijaitisi vuonna 1798 kooltaan nykyistä vastaava tontti. Tontin piha-alue on puutarhaa.

☐	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500100010008	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	001	0001	0008
Katuosoite			Valokuvat MV:RHOA	Arkeologinen mielenkiinto		
Kustaa Vaasan katu 4 tai Pitkäkatu 9				1		
Rakennukset			Rakennusvuosi			
1-kerroksinen luonnonkiviperustainen puinen asuin- ja liikerakennus (Kustaa Vaasan katu, 1896) ja 2-kerroksinen betoniperustainen puinen asuinrakennus (Pitkäkatu, 1909), joissa molemmissa kellari, sekä luonnonkiviperustainen puinen piharakennus			1896, 1909			
			Perusta			Kellari
			luonnonkivi ja betoni			☒
			Viite			
			Salokorpi, A. 1992: Centrumbebyggelse i Ekenäs. Rapport över bebyggelsen 1. Stadsdelarna 1, 3, 5 och 6. Ekenäs stad.			
Kohdekuvaus						
Miltei koko tontti on ollut Herrgårdin kartanon aluetta. Kustaa Vaasan kadun reunan asuin- ja liikerakennuksen pohjoispuolelle jäävä osa tontista on ollut kartanon aluetta. Herrgårdin kartano oli olemassa 1550-luvun lopulta alkaen noin sataviisikymmentä vuotta. Tontin alueen kerrostumat ovat todennäköisesti tuhoutuneet ainoastaan katujen varsilla sijaitsevien rakennusten alueelta. Herrgårdin tontin topografian perusteella juuri kyseinen tontti vaikuttaisi erityisen sopivalta paikalta kartanon päärakennuksen sijaintia ajatellen. Piha-alue on nurmella.						
☐	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500100010009	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	001	0001	0009
Katuosoite			Valokuvat MV:RHOA	Arkeologinen mielenkiinto		
Kustaa Vaasan katu 2				1		
Rakennukset			Rakennusvuosi			
2-kerroksinen puinen asuin- ja liikerakennus ja puinen piharakennus			1800-luku			
			Perusta			Kellari
			luonnonkivi/betoni			☒
			Viite			
			Salokorpi, A. 1992: Centrumbebyggelse i Ekenäs. Rapport över bebyggelsen 1. Stadsdelarna 1, 3, 5 och 6. Ekenäs stad.			
Kohdekuvaus						
Vuoden 1696 kartan asemoinnin perusteella koko tontti, vain aivan läntisimpiä osia lukuun ottamatta, on ollut Herrgårdin kuninkaankartanon aluetta. Kartano oli voimissaan 1550-luvun lopusta aivan 1600-luvun lopulle saakka. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti hyvin säilyneitä ulkorakennuksen ja pihanurmen alla, mutta Kustaa Vaasan kadun varren rakennuksen alaiset kerrostumat ovat todennäköisesti tuhoutuneet kellarin rakentamisen yhteydessä.						
☐	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500100010010	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	001	0001	0010
Katuosoite			Valokuvat MV:RHOA	Arkeologinen mielenkiinto		
Pitkäkatu 7				1		
Rakennukset			Rakennusvuosi			
2-kerroksinen puinen asuinrakennus ja autotalli			1800-luku			
			Perusta			Kellari
			betoni			☒
			Viite			
			Salokorpi, A. 1992: Centrumbebyggelse i Ekenäs. Rapport över bebyggelsen 1. Stadsdelarna 1, 3, 5 och 6. Ekenäs stad.			
Kohdekuvaus						
Vuoden 1696 kartan asemoinnin perusteella koko lähes koko tontti on kuulunut Herrgårdin kuninkaankartanon tontille. Kartano oli voimissaan 1550-luvun lopusta aivan 1600-luvun lopulle saakka. Tontin kerrostumat ovat mitä luultavimmin säilyneitä pihan puutarhassa ja tuhoutuneet ainoastaan asuinrakennuksen alueelta.						

☐	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500100070001	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	001	0007	0001
Katuosoite			Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Sepänkatu 6			125103: 8-11		1	
Rakennukset			Rakennusvuosi			
Kaksikerroksinen puinen asuinrakennus (1775), jossa yksikerroksinen lisärakennus 1800-luvulta sekä puinen ulkorakennus (1865)			1775-1800-luku			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi ja tiili		☒	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus						
Vuoden 1696 kartassa tontin alue on ollut jo asuttua. Kartassa tonttia ei ole kuitenkaan numeroitu, joten 1600-luvun lopun omistajatietoja ei ole saatavissa. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti säilyneitä. Sisäpiha on hiekalla. Kunnallistekniikka on vedetty tontille Sepänkadun puolelta.						
☐	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500100070002	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	001	0007	0002
Katuosoite			Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Sepänkatu 4					1	
Rakennukset			Rakennusvuosi			
Puinen asuinrakennus (1820), hirsinen ulkorakennus 1800-luvun lopulta ja 2-kerroksinen sementtitiilinen ulkorakennus (1927)			1820-1927			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi ja betoni		☐	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus						
Tontit 1-7-1 ja 1-7-2 ovat muodostaneet yhden tontin Tammisaaren vanhimmassa kartassa v. 1696. Kartassa tonttia ei ole kuitenkaan numeroitu, joten 1600-luvun lopun omistajatietoja ei ole saatavissa. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti hyvin säilyneitä. Kunnallistekniikka on vedetty tontille Sepänkadun puolelta.						
☐	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500100070003	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	001	0007	0003
Katuosoite			Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Sepänkatu 2 tai Kammantekijänkatu 1					2	
Rakennukset			Rakennusvuosi			
Kaksi puista asuinrakennusta (1798 ja 1807) sekä moderneja motellirakennuksia						
			Perusta		Kellari	
			betoni		☐	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus						
Tammisaaren vanhimmassa kartassa v. 1696 tontin itäosa on ollut tonttimaata. Tuolloin tontin länsi osa on ollut vielä rantavettä. Koko tontin otto rakennuskäyttöön on tapahtunut 1700-luvulla isonvihan (1713-1721) jälkeen. Vuoden 1798 kartassa tontti on jo kokonaan rakennettua aluetta. Tontille on rakennettu uusia taloja, joissa toimii Motel Marine. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti säilyneet ainakin sisäpihan alueella. Kunnallistekniikka on vedetty tontille Sepänkadun puolelta.						

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500100070004	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	001	0007	0004
Katuosoite			Valokuvat MV:RHOA	Arkeologinen mielenkiinto		
Kammantekijänkatu 1				2		
Rakennukset			Rakennusvuosi			
Moderni puinen 2-kerroksinen motellirakennus, tiilinen varistorakennus ja 2-kerroksinen puutalo						
			Perusta	Kellari		
			betoni ja luonnonkivi	☐		
			Viite			
Kohdekuvaus						
Tontti on otettu rakennuskäyttöön vasta 1700-luvulla isonvihan (1713-1721) jälkeen. Vuoden 1696 kartassa tontin alue on ollut vielä rakentamatonta vesijättömaata. Tontin rakennuskanta on modernia. Rakennuksien toiminta liittyy Motel Marineen. Tontin kerrostumat ovat luultavasti pääosin tuhoutuneet. Piha-alueen kerrostumat ovat saattaneet osittain säilyä.						

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500100070005	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	001	0007	0005
Katuosoite			Valokuvat MV:RHOA	Arkeologinen mielenkiinto		
Kustaa Vaasan katu 5			125103: 5-7	2		
Rakennukset			Rakennusvuosi			
3-kerroksinen kivinen asuin- ja liikerakennus, 1-kerroksinen luonnonkiviperustainen puinen asuinrakennus ja puinen piharakennus						
			Perusta	Kellari		
			luonnonkivi/betoni	☒		
			Viite			
Kohdekuvaus						
1600-luvun lopun kaupunkialueen pohjoisimmat tontit sijaitsivat kyseisellä tontilla. Tuolloin kyseisen tontin pohjoispuolella, nykyisen Kustaa Vaasan kadun pohjoispuolella, sijaitsi Herrgårdin vuonna 1558 perustettu kuninkaankartano, joka oli kuitenkin 1600-luvun lopulla jo alennustilassa. Vuoden 1696 kartan perusteella nykyisellä tontilla sijaitsi 1600-luvun lopussa osia kahdesta tontista. Tuolloin nykyisen tontin luoteisosassa rakentamattomana olleen tontin omisti Mats Johansson. Raatihuoneentorin puoleisessa osassa sijainneen tontin omisti kaupunginpalvelija Johan Johansson. Koko tontti on otettu rakennuskäyttöön todennäköisesti vasta 1700-luvulla isonvihan (1713-1721) jälkeen. Tontin kerrostumat ovat tuhoutuneet torin puolen kivirakennuksen alueelta. Lisäksi piha-alue on tasattu, minkä seurauksena Kustaa Vaasan kadun puoleiset kerrostumat on todennäköisesti poistettu. Maa viertää tontilla länteen ja luoteeseen, joten tontin luoteisosan ja sisäpihan puurakennusten alueella kerrostumat ovat todennäköisesti säilyneitä.						

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500100070006	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	001	0007	0006
Katuosoite			Valokuvat MV:RHOA	Arkeologinen mielenkiinto		
Sepänkatu 10 raatihuoneentori			125103: 8-11	1		
Rakennukset			Rakennusvuosi			
2-kerroksinen asuin- ja liiketalo (pohjoisosa v. 1770 ja eteläosa v. 1900). Pihalla puinen asuinrakennus (1800-luvun alku) ja yksi puinen ulkorakennus			1770-1900-luvun alku			
			Perusta	Kellari		
			luonnonkivi/tiili/betoni	☒		
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus						
Vuoden 1696 kartassa nykyisen tontin alueella on ollut osia kahdesta tontista. Tontin luoteisosa kuului Mats Johanssonin omistamaan rakentamattomaan tonttiin ja Raatihuoneen torin puoleinen pääty stadstjänare Johan Johanssonin omistamaan tonttiin. Tontin Raatihuoneentorin puoleiset kerrostumat ovat tuhoutuneet asuin- ja liikerakennuksen alueelta, mutta sisäpihan kerrostumat ovat todennäköisesti säilyneitä. Käytetyssä kantakartassa tontin luoteispäähän merkitty rakennus on purettu.						

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200080054	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0008	0054
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Iso Kirkkokatu 20				2	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	2-kerroksinen tiilinen asuin- ja liikerakennus (1880) sekä moderni liikerakennus sekä autokatos					
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi ja betoni		☐	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Vuoden 1696 kartan perusteella nykyisen S-marketin tontin alueella oli osia kahdesta tontista. S-marketin rakennusten alue oli tuolloin Johan Ruutin omistama tontti. Tontin luoteispään autokatoksen ja autopihan alue kuului tuolloin Eric Jöransonin omistamaan tonttiin. Nykyiseltä tontilta todennäköisesti vain pienen tontin luoteispään piha-alueen kerrostumat ovat saattaneet säilyä.					
■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200080055	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0008	0055
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Iso Kirkkokatu 18				1	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	2-kerroksinen asuin- ja liikerakennus (1792), puinen asuinrakennus (1890) ja puinen ulkorakennus (1890)		1800-luku			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi		☐	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Tontin alueella on sijainnut vuoden 1696 kartan perusteella kahden tontin alueita. Nykyisen tontin luoteispääty kuului tuolloin Eric Jöranssonin omistamaan tonttiin ja Iso Kirkkokadun puoleinen osa Johan Simonssons Enkian omistamaan tonttiin. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä nurmella olevalla pihamaalla ja osittain myös asuinrakennusten alla.					
■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200090057	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0009	0057
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Sepänkatu 1 tai Pikku Kirkkokatu 6				1	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	Asuin- ja liikerakennus (pohjoissiipi v. 1790 ja itäsiipi v. 1880), leivintuparakennus (1790) ja kaksi ulkorakennusta (1800-luku)		1790-1800-luku			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi		☒	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Tontin itäpuoliskolla on sijainnut vuoden 1696 kartan tontti. Tuolloin tontin läntinen kolmannes on ollut vielä rantavettä. Vuoden 1798 kartassa rantaviiva on siirtynyt jo Raippatorin luoteiskulmalle ja paikalla on sijainnut kooltaan nykyistä tonttia vastaava rakennettu tontti. 1600-luvun lopulla tontin alueen on omistanut Mats Johansson. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti hyvin säilyneitä. Ainoastaan Pikku Kirkkokadun puoleisen rakennuksen kellarit ja rakennuksiin Sepänkadulta vedetty kunnallistekniikka ovat tuhonnet kerrostumia osittain.					

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200090058	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0009	0058
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Pikku Kirkkokatu 4				1	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
1-kerroksinen puinen asuinrakennus (länsisiipi v. 1836 ja pohjoissiipi v. 1900) ja sementtitiilinen ulkorakennus (1927)		1836-1927			
		Perusta		Kellari	
		luonnonkivi/tiili		☒	
		Viite			
		Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus					
Tontin alueella on sijainnut vuoden 1696 kartan mukaan Mats Johanssonin tontti. Vuoden 1798 kartassa paikalla on sijainnut nykyistä tonttia vastaava rakennettu tontti. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti tuhoutuneet osittain tontin rakennusten alta, mutta osin hiekalla ja osin nurmella olevan pihan alue on todennäköisesti hyvin säilynyttä aluetta. Tontin alue on tuhoutunut vuoden 1821 tulipalossa.					

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200090059	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0009	0059
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Iso Kirkkokatu 16				1	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
2-kerroksinen hirsinen asuinrakennus (1823) ja leivintuparakennus (1849), jossa osittain moderneja osia, ja autotalli		1823-1849 (-1900-luku)			
		Perusta		Kellari	
		luonnonkivi		☐	
		Viite			
		Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus					
Vuoden 1696 kartassa tontin pohjoinen neljännes on ollut vielä vettä ja rantavyöhykettä. Tuolloin tontin omisti Johan Mårtensson ("Jordansby gården"). Tontilla on todennäköisesti sijainnut Tammisaaren vanha 1580-luvulla rakennettu puukirkko, joka korvattiin nykyisin pystyssä olevalla kivikirkolla 1600-luvun lopulla. Vaikka kivikirkon rakentaminen aloitettiin jo 1650-luvun alussa, historiallisten tietojen mukaan vanhaan kirkkoon on haudattu vielä 1680-luvulla. Viimeinen tieto vanhaan kirkkoon hautaamisesta on vuodelta 1691. Vuoden 1798 kartassa paikalla on sijainnut kooltaan likimain nykyistä tonttia vastaava tontti, jossa päärakennus sijaitsi tontin itäreunan suuntaisesti lyhyt pääty Isolle Kirkkokadulle päin. Tuolloin tontin eteläreuna kulki nykyisen Ison Kirkkokadun keskilinjan tienoilla. Ison Kirkkokadun nykyinen linjaus tehtiin vuoden 1821 tulipalon jälkeen, jolloin katua sekä suoritettiin että levennettiin. Samassa tulipalossa myös tontin alue paloi. Tontin kerrostumat ovat luultavasti osittain tuhoutuneita rakennusten alta, mutta suurin osa tontista on oletettavasti hyvin säilynyttä.					

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200090060	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0009	0060
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Iso Kirkkokatu 14 tai Hatuntekijänkatu 3				1	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
1-kerroksinen puinen asuinrakennus (1833), leivintuparakennus (1833, nykyisin myös liiketilaa) ja moderni autotalli		1833			
		Perusta		Kellari	
		luonnonkivi/betoni		☒	
		Viite			
		Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus					
Vuoden 1696 kartassa miltei koko tontin pohjoispuoli on ollut vielä rantavettä ja -vyöhykettä. Tuolloin tontin eteläpuoliskolla sijainneen leveydeltään nykyistä tonttia vastaavan tontin omisti Hans Staphansson. Vuoden 1798 rantaviiva on siirtynyt maankohoamisen myötä jo Raippatorin pohjoisreunalle ja alueella on sijainnut kooltaan lähes nykyistä vastaava tontti. Alkuperäinen tontin eteläreuna kulki nykyisen Ison Kirkkokadun keskilinjan tienoilla. Ison Kirkkokadun nykyinen linjaus tehtiin vuoden 1821 tulipalon jälkeen, jolloin katua sekä suoritettiin että levennettiin. Samassa tulipalossa myös tontin alue paloi. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti osittain tuhoutuneita rakennusten alla, mutta suurin osa tontin kerrostumista on kuitenkin hyvin säilyneitä.					

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200100062	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0010	0062
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Maalarinkatu 1 tai Iso Kirkkokatu 10				1	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
2-kerroksinen rapattu tiilirakennus (pappila, 1955) ja v. 1829 paikalleen yhteen siirretyt aitta ja ulkorakennus					
		Perusta		Kellari	
		luonnonkivi ja betoni		☒	
		Viite			
		Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus					
Vuoden 1696 kartan mukaan paikalla on sijainnut kooltaan miltei nykyistä vastaava tontti. Tontilla sijaitsi jo tuolloin pappila. Tuolloinen rantaviiva kulki vielä nykyisen tontin koilliskulmalla. Etelässä tontti jatkui pitemmälle Ison Kirkkokadulle, jonka nykyinen linjaus tehtiin vuoden 1821 tulipalon jälkeen. 1700-luvun lopulla tontin eteläreunalla, joka ulottui tuolloin vielä nykyisen Ison Kirkkokadun keskilinjalle asti, sijaitsi rakennus kadun suuntaisesti. Vuoden 1798 kartassa nykyisen tontin pohjoisosat kuuluivat toiseen tonttiin. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti tuhoutuneet Pappilan kivisen rakennuksen alta, mutta säilyneet piharakennusten alla ja puutarhassa.					

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200100063	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0010	0063
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Maalarinkatu 3 tai Vesimiehenkatu 5				2	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
Puolitoistakerroksinen puinen asuinrakennus ja uusi ulkorakennus		1940, 2001			
		Perusta		Kellari	
		betoni		☒	
		Viite			
		Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus					
Vuoden 1696 kartassa tontin länsipuolisko on ollut vesijättömaata ja tontin itäpuolisko vielä rantavettä. Maankohoamisen myötä ranta tontti nousi kuiville ja otettiin tonttimaaksi 1700-luvun aikana isonvihan (1713-1721) jälkeen. Vuoden 1798 kartan mukaan tontilla on sijainnut hieman nykyistä pienempi tontti. Tuolloin tontin viertä kulkevien katujen linjaukset vastasivat jo nykyistä tilannetta. Tontin kerrostumat saattavat olla piha-alueella osittain säilyneitä. Asuinrakennuksen alaiset kerrostumat ovat luultavasti tuhoutuneet, samoin vuonna 2001 vanhan ulkorakennuksen korvanneen uuden ulkorakennuksen alaiset kerrostumat ovat ainakin osittain tuhoutuneet. Pihan kerrostumat ovat olettavasti säilyneitä ja ajoittuvat pääosin aikaisintaan 1700-luvulle.					

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200103061	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0010	3061
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Iso Kirkkokatu 12 tai Hatuntekijänkatu 6				1	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
2-kerroksinen puinen asuinrakennus (1832) ja kaksi puista ulkorakennusta (1790, 1800-luku)		1790-1800-luku			
		Perusta		Kellari	
		luonnonkivi		☒	
		Viite			
		Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus					
1600-luvun lopulla rantaviiva kulki vielä nykyisen tontin pohjoisrajalla. Tuolloin nykyisen tontin pohjoisin neljännes oli vesijättömaata ja kooltaan likimain nykyistä tonttia vastaavan tontin eteläreuna kulki nykyisen Ison Kirkkokadun keskiviivan tienoilla. Vuoden 1696 kartan perusteella tontin omistaja oli Jacob Snäck. Vuoden 1798 kartassa paikalla sijainnut tontti vastasi kooltaan nykyistä tonttia muuten, mutta sen eteläreuna jatkui vielä nykyiselle Isolle Kirkkokadulle. Ison Kirkkokadun nykyinen linjaus tehtiin vuoden 1821 tulipalon jälkeen, jolloin katu levennettiin ja suoristettiin. Tontin kerrostumat ovat osittain tuhoutuneet asuinrakennuksen alla, mutta muu osa tontista on oletettavasti säilynyttä aluetta.					

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200104061	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0010	4061
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Vesimiehenkatu 7				2	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	Puinen asuinrakennus ja leivintupa- ja ulkorakennus		1800-luku			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi		☐	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Ennen isoavihaa (1713-1721) tontin alue on ollut vielä rantavettä. Vuoden 1798 kartassa paikalla on sijainnut kooltaan nykyistä vastaava tontti. Alueen asutuskerrostumat ovat todennäköisesti säilyneitä, mutta ajoittuvat vanhimmillaan 1700-luvulle.					
■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200120001	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0012	0001
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Iso Kirkkokatu 2				2	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	1-kerroksinen puinen moderni asuinrakennus ja piharakennus		1900-luku			
			Perusta		Kellari	
			betoni		☐	
			Viite			
	Kohdekuvaus					
	Vuoden 1696 kartassa rantaviiva kulki vielä tontin poikki sen koilliskulmasta luoteiskulmaan ja ainoastaan tontin kaakkoinen neljännes kuului Hindric Michelssonin omistamaan tonttiin. 1700-luvun lopussa tontti oli sen luoteiskulmaa lukuun ottamatta jo kuivalla maalla. Vuoden 1798 kartan mukaan nykyisellä tontilla sijaitsi osia kahdesta eri tontista. Tontin kerrostumat ovat tuhoutuneet Ison Kirkkokadun varrella sijaitsevan modernin asuinrakennuksen alueelta. Pihan kerrostumia on tuhonnut luoteeseen viertävällä pihalla sijaitseva likakaivo. Pääosa tontin alueesta on otettu rakennuskäyttöön 1700-luvulla. 1600-luvun kerrostumia on karttojen perusteella löydettävissä vain tontin kaakkoiskulmasta.					
■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200120002	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0012	0002
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Iso Kirkkokatu 4				1	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	2-kerroksinen puinen asuinrakennus (1700-luvun loppu) ja 1-kerroksinen puinen asuinrakennus (1800-luku)		1700-luvun loppu ja 1800-luku			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi/betoni/tiili		☒	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Tontin pohjoisosat ovat olleet 1600-luvun lopulla vielä vesijättömaata ja rantavettä. Tuolloin nykyisen tontin alueella oli kahden Ison Kirkkokadun varrella sijainneen tontin osia. Vuoden 1696 kartan mukaan kyseisten tonttien omistajina olivat Hindric Michelsson ja Sahl. Stobbers Enckia. Tontin kerrostumat ovat luultavasti ainakin osittain tuhoutuneita nykyisten rakennusten alla. Piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä.					

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200121067	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0012	1067
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Iso Kirkkokatu 6 ja 8 tai Maalarinkatu 2				1	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	Puolitoistakerroksinen puu- (1917) ja tiilirakenteinen asuinrakennus (1959) ja puinen yksikerroksinen asuinrakennus (1800-luku?)					
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi/betoni/tiili		☒	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	1600-luvun lopulla nykyisen tontin alue on kuulunut kokonaan samaan apulaislaamanni Elias Strengin omistamaan tonttiin, joka oli tuolloin kaupungin toiseksi suurin tontti Herrgårdin jälkeen. Se ulottui nykyisen levyisenä Isolta Kirkkokadulta Vesimiehenkadulle. 1700-luvun lopussa, vuoden 1798 kartan mukaan, 1600-luvun suurontti oli jaettu kahdeksi pitkittäiseksi tontiksi. Nykyisen tontin kerrostumat ovat todennäköisesti pääosin hyvin säilyneitä. Ison Kirkkokadun ja Maalarinkadun kulmassa sijaitsevan asuinrakennuksen alaiset kerrostumat ovat oletettavasti häiriintyneitä.					

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200121068	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0012	1068
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Maalarinkatu 4 tai Vesimiehenkatu 3				1	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	1-kerroksinen puinen asuinrakennus		1961			
			Perusta		Kellari	
			betoni		☐	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	1600-luvun lopulla nykyisen tontin alue on kuulunut kokonaan samaan apulaislaamanni Elias Strengin omistamaan tonttiin, joka oli tuolloin kaupungin toiseksi suurin tontti Herrgårdin jälkeen. Se ulottui nykyisen levyisenä Isolta Kirkkokadulta Vesimiehenkadulle. 1700-luvun lopussa, vuoden 1798 kartan mukaan, 1600-luvun suurontti oli jaettu kahdeksi pitkittäiseksi tontiksi. Vuoden 1696 kartassa tontin pohjoispää sijaitsi nykyiselle Vesimiehenkadulle asti ulottuvalla pienellä niemikkeellä. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti tuhoutuneet vain v. 1961 rakennetun asuinrakennuksen alueelta.					

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200130002	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0013	0002
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Saunakatu 4				2	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
Puinen asuinrakennus, rapattu tiilinen asuinrakennus ja sementtitiilinen ulkorakennus		1911-1914			
		Perusta		Kellari	
		luonnonkivi/betoni		☐	
		Viite			
		Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus					
Vuoden 1696 kartan mukaan vain aivan nykyisen tontin pohjoisreunalla oli 1600-luvun Ison Kirkkokadun varrella sijainneiden tonttien eteläosia. Tuolloin tontin eteläinen puolisko oli vielä rantavettä ja tontin rantaviivan yläpuolella olevat alueet olivat vielä pääosin vesijättömaata. Tontin alue otettiin varsinaisesti rakennuskäyttöön vasta 1700-luvulla todennäköisesti isonvihan (1713-1721) jälkeen. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti tuhoutuneet rakennusten alta ja säilyneet piha-alueella.					
Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200130003	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0013	0003
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Iso Kirkkokatu 3				1	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
Puinen asuinrakennus (1769), jonka länsipäähän tehty lisärakennus v. 1855		1769-1855			
		Perusta		Kellari	
		luonnonkivi		☐	
		Viite			
		Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus					
1600-luvun lopulla rantaviiva kulki tontin länsirajaa pitkin. Vuoden 1696 kartan mukaan nykyisen tontin alueella oli kahden eri tontin alueita. Kyseisten tonttien omistajat olivat Christina Matssdotter ja Eric Hindersson. Tuolloin tontin läntinen kolmannes oli vielä vesijättömaata. Tontitettu alue levisi koko nykyisen tontin alueelle 1700-luvulla rannansiirtymisen viedessä rantaviivaa yhä etäämmälle. Iso Kirkkokatu on nykyisin tontin kohdalla vielä alkuperäisellä paikallaan ja alkuperäisen levyinen. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti kauttaaltaan hyvin säilyneitä, niin rakennusten alla kuin piha-alueellakin.					
Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200130005	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0013	0005
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Puusepätkäkatu 4 tai Iso Kirkkokatu 9				1	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
1-kerroksinen puinen asuinrakennus		1841			
		Perusta		Kellari	
		luonnonkivi		☒	
		Viite			
		Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus					
Vuoden 1696 kartassa paikalla on sijainnut nykyistä kooltaan nykyistä tonttia vastaava Matts Skraddaren omistama tontti. Tuolloin tontin länsireunaa pitkin kulki 1700-luvulla kadonnut katulinja Isolta kirkkokadulta Saunakadulle. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti häiriintyneitä Ison Kirkkokadun varren asuinrakennuksen alla, mutta muu osa tontista on oletettavasti kerrostumiltaan säilynyttä.					

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200130006	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0013	0006
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Puusepänkatu 2 tai Saunakatu 10				1	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	1-kerroksinen asuinrakennus ja puinen piharakennus		1842-1800-luvun loppu			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi		☐	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Vuoden 1696 kartassa paikalla on sijainnut nykyistä kooltaan nykyistä tonttia vastaava Matts Skräddaren omistama tontti. Tuolloin tontin länsireunaa pitkin kulki 1700-luvulla kadonnut katulinja Isolta Kirkkokadulta Saunakadulle. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti säilyneet kauttaaltaan hyvin.					
■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200130008	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0013	0008
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Iso Kirkkokatu 5				1	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	Puinen asuinrakennus		1886			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi		☐	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Nykyisen tontin on ollut vuoden 1696 kartan perusteella pääosin Johan Wulf omistamaa tonttimaata. 1600-luvulla tontti ei vielä ylettynyt Saunakadulle asti, mutta 1700-luvulla maankohoamisen myötä Saunakatu piteni länteen ja tontti levisi uuden maan alueelle Saunakadulle saakka. Tontin kerrostumat ovat saattaneet tuhoutua asuinrakennuksen alta, mutta muu osa tontista oletettavasti säilynyttä.					
■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200130009	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0013	0009
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Saunakatu 6				1	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	2-kerroksinen puinen asuinrakennus ja puinen asuinrakennus		1904			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi		☐	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	1600-luvun lopulla tontin lounaiskulma on ollut vielä veden peittämää. Tuolloin tontin pohjoisin kolmannes oli kuului Johan Wolfin omistamaan tonttiin (kartta v. 1696). 1700-luvulla maankohoamisen myötä Saunakatu piteni länteen ja tontti levisi Ison Kirkkokadun suunnalta uuden maan alueelle Saunakadulle saakka. Tontin kerrostumat ovat luultavasti säilyneet hyvin koko tontin alueella.					

□	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200130075	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0013	0075
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Iso Kirkkokatu 7 tai Saunakatu 8		1			
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	2-kerroksinen puinen asuinrakennus (1886, Iso kirkkokatu), 1-kerroksinen puinen asuinrakennus (1837, Saunakatu), rapattu tiilinen ulkorakennus (1935) ja ulkokuone (1914)		1837-1935			
			Perusta			Kellari
			luonnonkivi/betoni			☒
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Tammisaaren vanhimmassa kartassa v. 1696 paikalla on sijainnut kooltaan nykyistä tonttia vastaava tontti. Tuolloin tontin itärajaa pitkin kulki Ison Kirkkokadun ja Saunakadun välinen katulinja, joka katosi 1700-luvun aikana. 1600-luvun lopulla tontin omisti Michel Johansson. Myös vuoden 1798 kartassa paikalla on sijainnut saman kokoinen tontti kuin nykyisinkin. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti tuhoutuneet Ison kirkkokadun varrella sijaitsevan kellarillisen rakennuksen alta. Muut osat tontista ovat oletettavasti hyvin säilyneitä.					
□	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200150004	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0015	0004
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Nahkurinkatu 7 tai Liinakankurinkatu 8		1			
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	1-kerroksinen puinen asuinrakennus ja pitkänurkkainen ulkorakennus		1800-luku			
			Perusta			Kellari
			luonnonkivi/betoni			☐
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Vuoden 1696 kartassa tontin eteläpuolisko on ollut jo tonttimaata rantaviivan kulkiessa tontin keskikohdilla ja tontin pohjoisosien ollessa vielä vettä. Tuolloin Liinakankurin kadun pohjoisreunaa niemeen kurottuvat tontin omisti Jacob Wulf. 1700-luvun lopussa tontin alueella rantaviiva oli siirtynyt jo Nahkurinkadun pohjoisreunalle ja tontit ulottuivat nykyiselle Nahkurinkadulle saakka. Vuoden 1798 kartassa tontin Liinakankurinkadun päähän on merkittynä rakennus. Tontin kerrostumat eivät ole oletettavasti tuhoutuneet myöhemmän toiminnan takia vaan ovat kauttaaltaan säilyneitä.					

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200150005	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0015	0005
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Nahkurinkatu 9 tai Liinakankurinkatu 10				2	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	2-kerroksinen rapattu kivinen asuinrakennus (1932) ja moderni betoniperustainen yhdistetty autotalli ja ulkorakennus		1900-luku			
			Perusta			Kellari
			kivi/betoni			☒
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Vuoden 1696 kartassa tontin pohjoispuolisko on ollut vielä vettä. Tuolloin rantaviivan yläpuolella ollut tontin eteläpuolisko kuului Jacob Wulfin omistamaan niemenkärjessä sijainneeseen tonttiin. 1700-luvun lopulla rantaviiva oli siirtynyt jo Nahkurinkadulle ja koko nykyisen tontin alue oli jo tonttina. Nykyisen tontin Liinakankurinkadun reunalla sijaitseva vuonna 1932 rakennettu kivitalo on tuhonnut tontin eteläosan kerrostumia. Kivitalossa on kellari ja talon ympäristö on kaivettua aluetta. Tontin vanhimmat kerrostumat ovat oletettavasti suurimmaksi osaksi tuhoutuneet. Piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti pääosin isoavihaa (1713-1721) nuorempia ja todennäköisesti säilyneitä.					
■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200150007	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0015	0007
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Nahkurinkatu 13 tai Liinakankurinkatu 14 tai saunakatu 5				1	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	2-kerroksinen puinen asuinrakennus (1875), 1-kerroksinen asuinrakennus (1830, nykyisin Gafe Gamla Stan) ja moderni puu ja sementtitiilinen ulkorakennus sekä autokatos		1800- ja 1900-luku			
			Perusta			Kellari
			luonnonkivi/betoni			☒
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Suurin osa tontista on ollut tonttimaata jo vuoden 1696 kartassa. Vuoden 1696 kartassa rantaviiva kulki tontin länsipään ulkorakennuksen kohdalla. Tuolloin tontin omisti Michel Johansson. Vuoden 1798 kartassa nykyinen tonttialue oli jo kokonaan tontitettua ja kartassa on merkittynä tontin länsipäätyn kaksi pientä rakennusta. Alun perin kylpylärakennuksena toimineen päärakennuksen alaiset kerrostumat ovat todennäköisesti osittain tuhoutuneita, mutta piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti pääosin säilyneitä.					

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200150009	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0015	0009
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Nahkurinkatu 5 tai Liinakankurinkatu 6				1	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	Kaksi 1-kerroksista asuinrakennusta ja sementtitiilinen piharakennus		1790-1810, 1932			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi/betoni		☐	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taidellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Vuoden 1649 kartassa tontin alueella sijaitsi Jacob Wulfin niemenkärkitontin eteläisimmät osat. Tuolloin tontin pohjoisimmat osat olivat vielä rantavettä. Niemen eteläkärjen rantaviiva sijaitsi tuolloin välittömästi tontin lounaispuolella. 1700-luvun lopussa rantaviiva kulki jo rantatien ja Nahkurinkadun kohdalla. Tontin rakennustoiminta ei ole tuhonnut alueen kerrostumia, joten tontin kerrostumat ovat olettavasti kauttaaltaan hyvin säilyneitä.					
■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200150010	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0015	0010
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Liinakankurinkatu 12				1	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	1-kerroksinen puinen asuinrakennus (1740) ja pihalla moderni puinen asuinrakennus		1740, 1900-luku			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi/betoni		☐	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taidellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Tontin alue on ollut rakennettua tonttimaata jo vuoden 1696 kartassa, jolloin paikalla sijaitsi kooltaan likimain nykyistä tonttia vastaava Johan Wolfin omistama tontti. 1600-luvun puolivälissä rantaviiva kulki nykyisen tontin länsireunalla, mutta 1700-luvun loppuun mennessä rantaviiva oli siirtynyt jo Nahkurinkadun kohdalle. Vuoden 1798 kartassa tontille on merkittynä kolme rakennusta. Tontin kerrostumat ovat luultavasti tuhoutuneet pihalle rakennetun modernin asuinrakennuksen paikalta. Muu osa tontista on todennäköisesti kerrostumiltaan säilynyttä.					
■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200150011	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0015	0011
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Nahkurinkatu 11				2	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	Moderni 2-kerroksinen puinen asuinrakennus ja moderni puinen ulkorakennus		1990-luku (?)			
			Perusta		Kellari	
			betoni		☐	
			Viite			
	Kohdekuvaus					
	Tontin alue on ollut vielä vuoden 1696 kartassa puoliksi rantaveden puolella. Tuolloin tontin itäosat olivat jo tonttialuetta. 1700-luvun loppuun mennessä koko nykyisen tontin alue oli kuivalla maalla. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti ainakin osittain häiriintyneitä nykyisten modernien rakennusten rakentamisen yhteydessä. Tontin kerrostumat ajoittuvat aikaisintaan 1600-luvulle, mutta oletettavasti pääosin vasta isoavihaa (1713-1721) nuorempaan aikaan.					

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200150089	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0015	0089
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Nahkurinkatu 3 tai Liinakankurinkatu 4				2	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
Kaksi 1-kerroksista puista asuinrakennusta (Nahkurinkadun puolella v:lta 1806 ja pihalla v:lta 1851) ja lyhytnurkkainen ulkorakennus (Liinakankurinkadun puolella v:lta 1802)		1802-1851			
		Perusta		Kellari	
		luonnonkivi/sementti		☐	
		Viite			
		Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus					
Tammisaaren vanhimmissa kartassa vuodelta 1696 tontin alue on ollut vielä rantavyöhykettä ja rantavettä. Tontin alue on noussut vedestä ja tontitettu vasta 1700-luvulla isonvihan (1713-1721) jälkeen. Tontin rakennuskanta on 1800-luvulta. Kellarittomien rakennusten rakentaminen ei ole tuhonnut tontin kerrostumia. Tontin aikaisintaan 1700-luvulle ajoittuvat asutuskerrostumat ovat oletettavasti hyvin säilyneitä.					

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200180001	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0018	0001
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Eteläinen Rantakatu 12 tai Liinakankurinkatu 11				1	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
Eteläisen rantakadun puolella kaksi 1700- ja 1800-lukujen vaihteessa rakennettua puista asuinrakennusta, Liinakankurinkadulla 1-kerroksinen puinen asuinrakennus 1800-luvun alkupuolelta ja pihalla kaksi ulkorakennusta		1700-luvun lopusta 1900-luvulle			
		Perusta		Kellari	
		luonnonkivi/betoni		☒	
		Viite			
		Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus					
Vuoden 1696 kartassa tontin alueella sijaitsi kaksi tonttia. Tontin länsipuolen tontin omisti tuolloin Johan Eklunds Enckia ja itäpuoliskon omistajana oli Söckers Enckia. 1700-luvun lopulla paikalla sijaitsi kooltaan 1600-lupun tontteja vastaavat tontit. Vuoden 1798 kartassa itäisemmälle tontille on merkittynä kolme rakennusta. Tontin kerrostumien varhaisinta ajoitusta ei ole mahdollista määrittää, mutta ne ajoittuvat oletettavasti ainakin 1600-luvun alkuun. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti osittain häiriintyneitä 1700- ja 1800-lukujen taitteessa Rantakadun puolelle rakennettujen rakennusten kellareiden paikoilla. Muuten tontin kerrostumat ovat oletettavasti hyvin säilyneitä.					

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200180003	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0018	0003
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Eteläinen Rantakatu 16 tai Liinakankurinkatu 15				1	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	Tontin Kalatorin puoleisessa päädyssä puinen asuinrakennus 1800-luvun alusta, Liinakankurinkadun päässä puinen asuinrakennus 1800-luvulta sekä ulkorakennus että asuinrakennus 1800-luvun lopulta		1800-luku			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi/betoni		☐	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Vuoden 1696 kartassa paikalla sijaitsi kooltaan miltei nykyistä tonttia vastaava Mahlns Enckian omistama tontti. 1600-luvun lopun tontti oli luoteispäästään nykyistä tonttia hieman lyhyempi. Vuoden 1798 kartassa tontti vastaa kooltaan jo täysin nykyistä tonttia ja tontille on merkittynä kolme asuinrakennusta. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti kauttaaltaan säilyneitä. Pihalla sijaitsevan rakennuksen eteläpäässä sijaitseva kellari on oletettavasti aiheuttanut kerrostumille pieniä häiriöitä. Tontin kerrostumien varhaisinta ajoitusta ei ole mahdollista selvittää, mutta tontin pohjoisimpien osien vanhimmat kerrostumat saattavat olla 1500- ja 1600-lukujen taitteesta.					
■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200180095	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0018	0095
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Eteläinen Rantakatu 8 tai Liinakankurinkatu 7				2	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	Neljä puista asuinrakennusta		1800-luku			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi/betoni		☒	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Vuoden 1696 kartassa tontin eteläpuolisko on ollut vielä vettä ja pohjoispuolisko tyhjillään olevaa vesijättömaata. Tuolloin Liinakankurinkadun eteläpuoli oli vielä tontittamatonta Vaakahuoneenkujasta länteen. 1700-luvun loppuun mennessä alue oli jo tonttimaana. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti tontille 1800-luvulla rakennettujen rakennusten kellareiden osittain tuhoamia. Muu alue on oletettavasti kerrostumiltaan säilynyttä. Alue on otettu rakennuskäyttöön 1700-luvulla oletettavasti vasta isonvihan (1713-1721) jälkeen.					

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200180096	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0018	0096
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Eteläinen Rantakatu 10 tai Liinakankurinkatu 9				2	

Rakennukset	Rakennusvuosi	
Kaksi puista asuinrakennusta ja sementtitiilinen ulkorakennus	1790, 1840, 1900-luku	
	Perusta	Kellari
	luonnonkivi ja betoni	☐
	Viite	
	Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi	

Kohdekuvaus
Tammisaaren vanhimmassa kartassa vuodelta 1696 tontin eteläisimmät osat ovat olleet vielä vettä. Vaikka suurin osa tontista oli rantaviivan yläpuolella, alueella ei kuitenkaan sijainnut vielä tontteja. Vuoden 1798 kartassa alue on jo tontitettu. Tontin vanhimmillaan 1700-luvulle ajoittuvat asutuskerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä. Tontin kohdalla sijaitseva rannassa 1700-luvun lopussa laivalaituri. Tontin alueella on oletettavasti sijainnut myös 1600-luvun laivalaituri.

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200180099	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0018	0099
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Eteläinen Rantakatu 14 tai Liinakankurinkatu 13				1	

Rakennukset	Rakennusvuosi	
Tontin Kalatorin ja Liinakankurinkadun päässä puiset asuinrakennukset (1797 ja 1814) sekä osin moderni ulkorakennus	1797, 1814 ja 1900-luku	
	Perusta	Kellari
	luonnonkivi/betoni	☐
	Viite	
	Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi	

Kohdekuvaus
Tontin paikalla on sijainnut nykyistä vastaava Eric Michelssonin omistama tontti jo Tammisaaren vanhimmassa kartassa vuodelta 1696. Vuoden 1798 kartassa tontti on kooltaan aiempaa ja nykyistä vastaava. Kartassa tontin lounaisreunalle on merkittynä kolme rakennusta, joista pohjoisin vuonna 1797 rakennettu rakennus on paikallaan vielä nykyisinkin. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti hyvin säilyneitä. Ihmisen aikaansaamien kerrostumien ajoittuminen vanhimmillaan 1500-luvulle on täysin mahdollista.

□	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200191101	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0019	1101
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Eteläinen Rantakatu 1				2	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	2-kerroksinen puinen asuinrakennus ja nuorempi ulkorakennus		1853 ja 1959			
			Perusta			Kellari
			luonnonkivi/betoni			☒
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Tammisaaren vanhimmassa kartassa vuodelta 1696 vain tontin nykyisen päärakennuksen alue oli rantaviivan yläpuolella. Muu osa tontista oli tuolloin vielä veden alla. Vuoden 1798 kartassa paikalla sijaitsi jo kooltaan miltei nykyistä tonttia vastaava tontti. Vaikka tontin asuinrakennukset ajoittuvat vasta 1700-luvulle isoavihaa (1713-1721) nuorempaa aikaan, tontin sijainti laivasataman alueella mahdollistaa erilaisten 1500- ja 1600-luvuille ajoittuvien laitureiden ym. rantarakenteiden löytymisen tontin alueelta. Tontin rakennukset ovat oletettavasti hyvin säilyneitä.					
□	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200200002	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0020	0002
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Eteläinen Rantakatu 3				2	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	2-kerroksinen puinen asuinrakennus ja moderni piharakennus		1800-luku ja 1900-luku			
			Perusta			Kellari
			luonnonkivi/betoni			☐
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Tammisaaren vanhimmassa kartassa vuodelta 1696 vain tontin nykyisen päärakennuksen alue oli rantaviivan yläpuolella. Muu osa tontista oli tuolloin vielä veden alla. Vuoden 1798 kartassa paikalla sijaitsi miltei nykyistä vastaava tontti. Tuolloin tontin kaakkoiskulmassa sijaitsi osa laivalaituria ja sitä reunustavia rantaittoja. Tontin alueelta ei ole odotettavissa isoavihaa (1713-1721) vanhempia asutuskerroksia, mutta tontilta on oletettavasti mahdollista löytää 1500- ja 1600-lukujen satamaan liittyvien rantarakenteiden jäänteitä. Tontin rakennukset ovat oletettavasti osittain tuhoutuneita asuinrakennuksen alapuolella.					

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200200003	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0020	0003
Katuosoite			Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Eteläinen Rantakatu 5 tai Hansikkaantekijänkatu 1					2	
Rakennukset			Rakennusvuosi			
Puinen vinkkeli asuinrakennus (1894-1901) ja puinen piharakennus (1961)			1894-1901, 1961			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi/betoni		☒	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus						
Tammisaaren vanhimmassa kartassa vuodelta 1696 tontin alue on ollut vielä kokonaan rantavettä. Vuoden 1798 kartassa paikalla sijaitsi kooltaan ja päärakennuksen muodoltaan nykyistä tonttia vastaava tontti. Tontin asutuserostumat ajoittuvat vasta isoavihaa (1713-1721) nuorempaan aikaan. Tontin alueelta on kuitenkin todennäköisesti mahdollista löytää 1500- ja 1600-luvuille ajoittuvien laivalaitureiden yms. rantarakenteiden jäänteitä. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti osittain tuhoutuneet tontin rakennusten alle jäävältä alueelta.						
■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200210001	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0021	0001
Katuosoite			Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Eteläinen Rantakatu 18 tai Saunakatu 14					1	
Rakennukset			Rakennusvuosi			
Puinen asuinrakennus ja sementtitiilinen ulkorakennus			1800-luvun loppu -1907, 1923			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi		☐	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus						
Tontin alue on ollut rakennettua aluetta jo vuoden Tammisaaren vanhimmassa kartassa vuodelta 1696. Tuolloin nykyisen tontin alueella oli sijaitsi nykyistä tonttia hieman pohjoisemmaksi ulottunut Simon Simonssonin omistama tontti. Vuoden 1798 kartassa paikalla sijaitsi jo kooltaan nykyistä tonttia vastaava tontti, jolla sijaitsi kolme rakennusta. Tontti sijaitsee alueella, joka on korkeuden perusteella ollut mahdollista ottaa asutuskäyttöön jo kaupungin perustamisen aikana. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti hyvin säilyneitä.						

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200210002	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0021	0002
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Eteläinen Rantakatu 20 tai Hatuntekijänkatu 2		2			
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	Rapattu tiilinen asuinrakennus ja ulkorakennus sekä uudempi piharakennus		1935			
			Perusta		Kellari	
			kivi ja betoni		☐	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Tontin alue on ollut rakennettua kaupunkialuetta jo vuoden 1696 kartassa. Tuolloin paikalla sijainneen tontin omisti Eric Jonssons Enckia. Vuoden 1798 kartassa tontin rannan puoleisessa päässä sijaitsi yksi rakennus. Tontin alueen rakennuskäytön alkua ei ole mahdollista määrittää vanhojen karttojen avulla, mutta korkeuden perusteella tontin alue on ollut jo kuivalla maalla kaupunkia perustettaessa vuonna 1546. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti tuhoutuneet modernin tiilirakennuksen ja mahdollisesti myös ulkorakennuksen alta. Piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä.					

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200210003	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0021	0003
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Saunakatu 12 tai Puusepänkatu 1		1			
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	1-kerroksinen asuinrakennus (1769), asuin- ja ulkorakennus (1800-luku) ja sementtitiilinen ulkorakennus (1923)		1769, 1800-luku ja 1923			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi/betoni ja betoni		☐	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Tammisaaren vanhimmassa kartassa vuodelta 1696 tontin pohjois- ja eteläosissa sijaitsi osia kahdesta erillisestä tontista. Eteläiset osat kuuluivat Simon Simonssonin ja pohjoiset Michel Eklundin omistaman tontin alueelle. Tuolloin nykyisen tontin keskikohta oli avointa katualuetta. Reilu sata vuotta myöhemmin, vuoden 1798 kartassa, katu- ja korttelialueiden sijainti vastasivat jo nykyistä tilannetta. Tuolloin nykyisen tontin alueella sijaitsi kaksi tonttia. Tontin pohjoisosien otto rakennuskäyttöön on oletettavasti tapahtunut eteläosaa aikaisemmin. Vaikka korkeuden perusteella asumisen leviäminen alueelle on ollut mahdollista jo kaupungin perustamisen aikana vuonna 1546, tontin otto rakennuskäyttöön on kuitenkin tapahtunut todennäköisesti vasta 1550-luvulla. Tontin rakennuskanta ei ole oletettavasti tuhonnut tontin kerrostumia. Koko tontin kerrostumat ovat oletettavasti erittäin hyvin säilyneitä.					

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200210004	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0021	0004
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Iso Kirkkokatu 11 tai Puusepänkatu 3				1	

Rakennukset	Rakennusvuosi
Kaksi puista 1-kerroksista asuinrakennusta ja moderni puinen ulkorakennus	1700- ja 1800-lukujen taite, 1800-luku ja 1900-luku
	Perusta
	luonnonkivi/betoni ja betonipilari
	Kellari
	☐
	Viite
	Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi

Kohdekuvaus
Tontin alue on ollut rakennettua kaupunkialuetta Tammisaaren kaupunkia esittävässä vanhimmassa kartassa vuodelta 1696. Tuolloin nykyisen tontin alueella sijaitsi Puusepänkadun reunalla leveydeltään nykyistä vastaava, mutta pituudeltaan huomattavasti nykyistä etelämmäksi jatkunut Michel Eklundin omistama tontti. Vuoden 1798 kartassa paikalla on sijainnut jo kooltaan nykyistä vastaava tontti. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti hyvin säilyneitä. Ainoastaan rakennusten alaiset kerrostumat ovat oletettavasti osittain häiriintyneitä.

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200210005	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0021	0005
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Iso Kirkkokatu 13 tai Hatuntekijänkatu 4				1	

Rakennukset	Rakennusvuosi
2-kerroksinen puinen asuinrakennus (1779, Iso kirkkokatu), moderni 1-kerroksinen asuinrakennus (1990-luku?) ja ulkorakennus (1990-luku?)	1779 ja 1990-luku
	Perusta
	luonnonkivi/betoni ja betoni
	Kellari
	☒
	Viite
	Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi

Kohdekuvaus
Tontin alue on ollut rakennettua kaupunkialuetta Tammisaaren kaupunkia esittävässä vanhimmassa kartassa vuodelta 1696. Tuolloin nykyisen tontin alueella sijaitsi leveydeltään nykyistä vastaava, mutta pituudeltaan nykyistä lyhyempi Jacob Wulfin omistama tontti. Tuolloin nykyisen tontin eteläisimmät osat olivat rakentamaton aluetta. Vuoden 1798 kartassa paikalla on sijainnut jo kooltaan pääosin nykyistä vastaava tontti. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti tuhoutuneet tontin modernien rakennusten alta. Muun tonttialueen kerrostumat ovat oletettavasti hyvin säilyneitä.

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200220001	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0022	0001
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Iso Kirkkokatu 15 tai Hatuntekijänkatu 1 tai eteläinen rantakatu 22 tai pikku kirkkokatu 2				1	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
Ison kirkkokadun puolella 2-kerroksinen puinen asuinrakennus (1822) ja rapattu tiilinen asuinrakennus (1916), Hatuntekijänkadun reunalla 1-kerroksinen puinen asuinrakennus ja ulkorakennus (1800-luku)		1800-luku -1916			
		Perusta		Kellari	
		luonnonkivi/betoni		☒	
		Viite			
		Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus					
Kyseinen tontti käsittää koko korttelin 2-22. Alue on ollut tontin kaakkoiskulman osia lukuun ottamatta rakennettua kaupunkialuetta vuoden 1696 kartassa. Tuolloin alueella sijaitsi kolme tonttia, joiden omistajat olivat Hindric Colljander, Matts Thomasson ja Abram Michelsson. Vuoden 1798 kartassa tontin kaakkoiskulmaan on muodostunut tontti ja koko kortteli on saanut nykyisen muotonsa. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneet hyvin pääosin puutarhana olevalla tontilla. Rakennusten alaiset kerrostumat ovat saattaneet osittain tuhoutua, varsinkin Ison Kirkkokadun reunalla. Tontin alue paloi luonaiskulmaa lukuun ottamatta vuoden 1821 tulipalossa.					
Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200250115	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0025	0115
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Iso Kirkkokatu 17				1	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
Kirkon puolella rapattu tiilinen 2-kerroksinen asuinrakennus (1824, 1835 ja 1933), puinen asuinrakennus 1900-luvun alusta ja rapattua tiiltä oleva ulkorakennus (1934)		1824-1934			
		Perusta		Kellari	
		rapattu luonnonkivi ja betoni		☒	
		Viite			
		Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus					
Kyseisen tontin alue on ollut rakennettua aluetta jo vuoden 1696 kartassa. Tuolloin paikalla sijainnut Jacob Erssonin omistama tontti vastasi kooltaan pääosin nykyistä tonttia jatkuen etelässä hieman Kolmiopuiston puolelle. Vuoden 1798 kartassa tontin alue on pirstoutunut neljään erilliseen tonttiin. Nykyisen tonttialueen kerrostumat ovat todennäköisesti häiriintyneitä rakennusten alla, mutta piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti hyvin säilyneitä. Tontin alue on palanut vuoden 1821 tulipalossa.					

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200260002	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0026	0002
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Suokatu 6a ja 6b ja 6c				2	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	2-kerroksinen moderni puinen asuintalo ja autokatos		1970-luku (?)			
			Perusta			Kellari
			betoni			☐
			Viite			
	Kohdekuvaus					
	Tontin alue on ollut rakennettua kaupunkialuetta vuoden 1696 kartassa. Tuolloin tontin alueella sijaitsi osia kahdesta Hindr. Olssonin ja Simon Simonssonin omistamasta, mahdollisesti myös kolmesta, tontista. Vuoden 1798 kartassa nykyisen tontin alueella sijaitsi osia kahdesta tontista. Kyseiseen karttaan on merkittynä myös kolme rakennusta nykyisen tontin alueelle. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti tuhoutuneet betoniperustaisten Suokadun varren rakennusten alta, mutta nurmella olevan piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä.					

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200260003	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0026	0003
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Iso Kirkkokatu 23				1	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	2-kerroksinen asuinrakennus (1794), sementtitiilinen myymälärakennus (1911), rapattu tiilinen varastorakennus (1950) ja pihan perällä 2-kerroksinen puinen asuinrakennus (1810)		1794-1950			
			Perusta			Kellari
			luonnonkivi/betoni			☒
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Tontin alue on ollut rakennettua kaupunkialuetta vuoden 1696 kartassa. Tuolloin tontin alueella sijaitsi osia kahdesta Hindr. Olssonin ja Simon Simonssonin omistamasta tontista. Vuoden 1798 kartassa tilanne on vastaava ja nykyisen tontin alueella sijaitsi osia kahdesta tontista. Kyseiseen karttaan on merkittynä myös kaksi rakennusta nykyisen tontin alueelle. Tontilla sijaitsee kaksi puista asuinrakennusta tontin luoteis- ja lounaiskulmissa. Ison Kirkkokadun varressa sijaitseva puinen asuinrakennus sijaitsee alkuperäisellä kadun reunalla. Tontin koillisreunan rakennukset ovat 1900-luvun tuotantoa. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti osittain tuhoutuneita rakennusten alta, mutta piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti pääosin säilyneitä. Tontin pohjoiskulmassa sijaitsevan v. 1911 rakennetun myymälärakennuksen edustalta Isolta Kirkkokadulta on kaivutöiden yhteydessä havaittu kellarin jäänteet. Kellarin neljästä ristiholvista kaksi on nykyisen kadun alla noudattaen vanhaa Ison Kirkkokadun linjausta.					

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200260006	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0026	0006
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Eteläinen Rantakatu 26		2			
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	2-kerroksinen puinen asuinrakennus ja 2-kerroksinen tiilinen alkuperäiseltä käytöltään työpajarakennus		1907			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi		☐	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Tontin alue on ollut rakennettua kaupunkialuetta vuoden 1696 kartassa. Nykyisen tontin alue muodostaa likimain puolet tuolloin paikalla sijainneesta Jacob Franssonin omistamasta tontista. Vuoden 1798 kartassa tilanne on aiempaa vastaava. Kyseisessä kartassa tontille on merkittynä kaksi rakennusta. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti osittain häiriintyneitä rakennusten alla, mutta pääosin tontin kerrostumat ovat todennäköisesti hyvin säilyneitä. Tontin länsipuolisko paloi vuoden 1821 tulipalossa.					
-
■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200260007	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0026	0007
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Iso Kirkkokatu 19 tai Pormestarinkatu 5 tai Eteläinen Rantakatu 24		1			
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	Kaksi 2-kerroksista puista asuinrakennusta ja pitkänurkkainen vaja		1800-luku			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi ja betoni		☐	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Paikalla on sijainnut vuosien 1696 ja 1798 karttojen perusteella kooltaan ja muodoltaan likimain nykyistä vastaava tontti. Vuonna 1696 kyseisen tontin omisti Hindr. Andersson. Tontin rakennusten alaiset kerrostumat ovat todennäköisesti osittain häiriintyneet. Muuten tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä. Tontin alue paloi vuoden 1821 tulipalossa.					
-
■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500200260008	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0026	0008
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Iso Kirkkokatu 21		2			
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	2-kerroksinen moderni asuinrakennus		1980-luvun loppu (?)			
			Perusta		Kellari	
			betoni		☐	
			Viite			
	Kohdekuvaus					
	Paikalla on sijainnut vuosien 1696 ja 1798 karttojen perusteella kooltaan ja muodoltaan likimain nykyistä vastaava tontti. Vuonna 1696 kartassa nykyinen tontti kuului Jacob Franssonin omistaman tontin alueelle. Tontin modernin asuinrakennuksen alaiset kerrostumat ovat oletettavasti tuhoutuneet. Muuten tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä. Tontin länsipuolisto paloi vuoden 1821 tulipalossa.					

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200260120	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0026	0120
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Iso Kirkkokatu 25 tai Suokatu 8				2	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
Yksikerroksinen liikerakennus ja parkkipaikka		1960-luvun loppu (?)			
		Perusta		Kellari	
		betoni		☐	
		Viite			
Kohdekuvaus					
Paikalla on sijainnut vuosien 1696 ja 1798 karttojen perusteella kooltaan ja muodoltaan likimain nykyistä vastaava tontti. Vuonna 1696 tontin omisti Nils Hindersson. Nykyisin tontti toimii Raatihuoneen torin varrelle rakennetun modernin liikerakennuksen (2-26-121) takapihana ja parkkipaikkana. Piha on asfaltoitu ja sadevesiviemäroity. Tontin kerrostumista saattaa olla osa vielä jäljellä. On kuitenkin myös mahdollista, että tontin kerrostumat ovat tuhoutuneet viereisen liikerakennuksen rakentamisen yhteydessä.					

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200270001	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0027	0001
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Eteläinen Rantakatu 11 tai Suokatu 4				2	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
2-kerroksinen puinen asuinrakennus ja ulkorakennus		1874			
		Perusta		Kellari	
		luonnonkivi/betoni/tiili		☒	
		Viite			
		Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus					
Vuoden 1696 kartan perusteella ainoastaan tontin pohjoisin reuna on sijainnut rantaviivan yläpuolella. Vuoden 1798 kartassa jo miltei koko nykyisen tontin alue on ollut kuivaa maata. Tuolloin paikalla on sijainnut jo miltei nykyisen kokoinen tontti. Vaikka tontin asuinrakentamisen alku on todennäköisesti 1700-luvulla, niin tontin alueelta saattaa olla mahdollista löytää myös isoavihaa vanhempien laitureiden yms. rantarakenteiden jäännöksiä. Tontin kerrostumat ovat pääosin hyvin säilyneitä. Ainoastaan rakennusten alaiset kerrostumat ovat oletettavasti osittain häiriintyneitä.					

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200270005	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0027	0005
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Pormestarinkatu 3				2	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
2-kerroksinen puinen asuinrakennus		1840			
		Perusta		Kellari	
		luonnonkivi/betoni		☐	
		Viite			
		Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus					
Vuoden 1696 kartan perusteella ainoastaan tontin pohjoisin reuna on sijainnut rantaviivan yläpuolella. Vuoden 1798 kartassa jo miltei koko nykyisen tontin alue on ollut kuivaa maata. Tuolloin paikalla on sijainnut jo miltei nykyisen kokoinen tontti. Vaikka tontin asuinrakentamisen alku on todennäköisesti 1700-luvulla, niin tontin alueelta saattaa olla mahdollista löytää myös isoavihaa vanhempien laitureiden yms. rantarakenteiden jäännöksiä. Tontin kerrostumat ovat pääosin hyvin säilyneitä. Ainoastaan rakennusten alaiset kerrostumat ovat oletettavasti osittain häiriintyneitä. Tontin alue paloi osittain vuoden 1821 tulipalossa.					

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500200270006	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	002	0027	0006
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Eteläinen Rantakatu 9				2	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
2-kerroksinen puinen asuinrakennus ja moderni piharakennus		1880-luvun alku			
		Perusta		Kellari	
		luonnonkivi		☐	
		Viite			
		Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
Kohdekuvaus					
Vuoden 1696 kartan perusteella ainoastaan tontin pohjoisin reuna on sijainnut rantaviivan yläpuolella. Vuoden 1798 kartassa jo miltei koko nykyisen tontin alue on ollut kuivaa maata. Tuolloin paikalla on sijainnut jo miltei nykyisen kokoinen tontti. Vaikka tontin asuinrakentamisen alku on todennäköisesti 1700-luvulla, niin tontin alueelta saattaa olla mahdollista löytää myös isoavihaa vanhempien laitureiden yms. rantarakenteiden jäännöksiä. Tontin kerrostumat ovat pääosin hyvin säilyneitä. Ainoastaan rakennusten alaiset kerrostumat ovat oletettavasti osittain häiriintyneitä. Tontin alue paloi osittain vuoden 1821 tulipalossa.					

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500300300001	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	003	0030	0001
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Kuningattarenkatu 1-5 tai Kustaa Vaasan katu 12				2	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
Kuningattaren kadun puolella 3-kerroksinen tiilinen asuin- ja liikerakennus ja Ptkäkadun puolella 2-kerroksinen tiilinen asuinrakennus		1961-1962			
		Perusta		Kellari	
		betoni		☒	
		Viite			
		Salokorpi, A. 1992: Centrumbebyggelse i Ekenäs. Rapport över bebyggelsen 1. Stadsdelarna 1, 3, 5 och 6. Ekenäs stad.			
Kohdekuvaus					
Tontin alue on ollut rakennettua kaupunkialuetta vuoden 1696 kartan perusteella. Tuolloin tontin alueella on ollut osia kahdesta tontista ja Kengäntekijänkuja jatkui nykyistä pitemmälle Kuningattarenkadun yli. Tonttien omistajat olivat Nils Hindersson ja Hans Tomass. Vuoden 1798 kartassa paikalla on sama tilanne. Asutus on levinnyt alueelle todennäköisesti vasta 1600-luvulla. Rakennusten alaiset kerrostumat ja Kustaa Vaasan kadun reunalla olevan parkkipaikka-alueen kerrostumat ovat todennäköisesti tuhoutuneita. Pihalle jää kuitenkin pieni osa oletettavasti ainakin osittain säilynyttä aluetta.					

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500300300002	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	003	0030	0002
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Pitkäkatu 25				2	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	1-kerroksinen tiilinen rapattu asuinrakennus		1958			
	Perusta				Kellari	
	betoni				☒	
	Viite					
	Salokorpi, A. 1992: Centrumbebyggelse i Ekenäs. Rapport över bebyggelsen 1. Stadsdelarna 1, 3, 5 och 6. Ekenäs stad.					
	Kohdekuvaus					
	Tontin alue on ollut rakennettua kaupunkialuetta vuoden 1696 kartan perusteella. Tuolloin alueen tontti- ja katualueet eivät olleet vielä hahmottuneet. Tontti sijaitsi pääosin Eric Michelssonin omistaman tontin alueella. Osa tontin pohjoisosista on saattanut kuulua Abram Jönssonin omistaman tontin alueelle. Kyseinen tontti on mitattuna vuoden 1696 laajempaa kokonaisuutta esittävään karttaan, mutta sen rajausta puuttuu saman vuoden pelkkää kaupunkialuetta koskevasta kartasta. Vuoden 1798 kartassa Pitkäkatu ja Kustaa Vaasan katu olivat jo saaneet alueella vielä nykyisinkin olevan hahmon, mutta Kuningattarenkadun suuntainen poikkikatu kulki nykyisen korttelin halki kyseessä olevan tontin länsireunan kohdalla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti osittain säilyneitä vain tontin eteläosan piha-alueella.					

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500300300003	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	003	0030	0003
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Kustaa Vaasan katu 14				2	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	1-kerroksinen tiilinen rapattu asuinrakennus		1962			
	Perusta				Kellari	
	betoni				☒	
	Viite					
	Salokorpi, A. 1992: Centrumbebyggelse i Ekenäs. Rapport över bebyggelsen 1. Stadsdelarna 1, 3, 5 och 6. Ekenäs stad.					
	Kohdekuvaus					
	Tontin alue on ollut rakennettua kaupunkialuetta vuoden 1696 kartan perusteella. Tuolloin alueen tontti- ja katualueet eivät olleet vielä hahmottuneet. Tontti sijaitsi pääosin Eric Michelssonin omistaman tontin alueella. Vuoden 1798 kartassa Pitkäkatu ja Kustaa Vaasan katu olivat jo saaneet alueella vielä nykyisinkin olevan hahmon, mutta Kuningattarenkadun suuntainen poikkikatu kulki nykyisen korttelin halki kyseessä olevan tontin länsireunan kohdalla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti osittain säilyneitä vain tontin pohjoisosan piha-alueella.					

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500300301040	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	003	0030	1040
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Pitkäkatu 27				1	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
Puolitoistakerroksinen puinen asuintalo		1911			
		Perusta		Kellari	
		luonnonkivi/tiili		☐	
		Viite			
		Salokorpi, A. 1992: Centrumbebyggelse i Ekenäs. Rapport över bebyggelsen 1. Stadsdelarna 1, 3, 5 och 6. Ekenäs stad.			
Kohdekuvaus					
Tontin alueella on ollut tonttimaata vuoden 1696 kartassa. Asutus on levinnyt alueelle todennäköisesti vasta aivan 1600-luvun lopulla. Vuoden 1798 kartassa paikalla sijaitsi tontti, joka kattoi kyseisen tontin ja eteläpuolella sijaitsevan tontin (3-30-2140) alueen. Tontin kerrostumat ovat saattaneet osittain häiriintyä asuinrakennuksen alla, mutta pääosin tontin kerrostumat ovat odotettavasti säilyneitä.					
-
Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500300302140	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	003	0030	2140
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Kustaa Vaasan katu 16		125103: 12-14		1	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
ei rakennuksia, puistona					
		Perusta		Kellari	
				☐	
		Viite			
		Salokorpi, A. 1992: Centrumbebyggelse i Ekenäs. Rapport över bebyggelsen 1. Stadsdelarna 1, 3, 5 och 6. Ekenäs stad.			
Kohdekuvaus					
Tontin alueella on ollut tonttimaata vuoden 1696 kartassa. Asutus on levinnyt alueelle todennäköisesti vasta aivan 1600-luvun lopulla. Vuoden 1798 kartassa paikalla sijaitsi tontti, joka kattoi kyseisen tontin ja pohjoispuolella sijaitsevan tontin (3-30-1040) alueen. Nykyisin tontti on puistona. Alueen kerrostumat ovat oletettavasti hyvin säilyneitä.					
-
Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500300330008	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	003	0033	0008
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Raaseporintie 2				2	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
Kaksi 2-kerroksista keltatiilistä kerrostaloa		1972			
		Perusta		Kellari	
		betoni		☒	
		Viite			
		Salokorpi, A. 1992: Centrumbebyggelse i Ekenäs. Rapport över bebyggelsen 1. Stadsdelarna 1, 3, 5 och 6. Ekenäs stad.			
Kohdekuvaus					
Vuoden 1696 kartassa kaupungin tulliaita kulki tontin itäosassa. Tuolloin tontin eteläpuoliskolla sijaitsi osia Eric Wulfin omistamasta kaupungin itäisimmästä tontista. Vuoden 1798 kartassa paikalla sijaitsee likimain nykyistä vastaava tontti. Tontin kerrostalojen väliseltä nurmialueelta ja tontin länsiosan asfaltoidun parkkipaikan alueelta saattaa olla löydettävissä säilyneitä isoavihaa vanhempia kerrostumia.					

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500310310001	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	003	1031	0001
Katuosoite			Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Kustaa Vaasan katu 10 tai Kuninkaankatu 1					1	
Rakennukset			Rakennusvuosi			
Raatihuoneen torin kulmalla 3-kerroksinen rapattu tiilitalo (kaupungintalo), Kustaa Vaasan kadun varrella 1- ja 2-kerroksiset puutalot ja puinen ulkorakennus			1830-1883			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi/betoni		☒	
			Viite			
			Salokorpi, A. 1992: Centrumbebyggelse i Ekenäs. Rapport över bebyggelsen 1. Stadsdelarna 1, 3, 5 och 6. Ekenäs stad.			
Kohdekuvaus						
Raatihuoneen torin itäkulma on ollut tonttimaana jo vuoden 1696 kartan mukaan. Tuolloin nykyisen tontin alue oli jakautunut kahdeksi tontiksi, joiden ulkoraja vastaa nykyisen tontin rajaa. Tuolloin tontit olivat Eric Eskilssonin ja Matts Erssonin omistuksessa. Eskilssonin omistama Kuninkaankadun puoleinen tontti oli autiona. Vuoden 1798 kartassa tilanne on tonttialueiltaan aiempaa vastaava. Tontin rakennuskäytön alun ajankohdasta ei ole olemassa tarkkaa tietoa. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti tuhoutuneet kaupungintalon kellareiden alueelta, mutta muiden rakennusten alaiset kerrostumat ovat todennäköisesti vain osittain häiriintyneitä. Päällystämättömän piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti hyvin säilyneitä.						
■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500320310001	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	003	2031	0001
Katuosoite			Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Pitkäkatu 17 tai Kuninkaankatu 5					2	
Rakennukset			Rakennusvuosi			
2-kerroksinen rapattu tiilinen asuin- ja liikerakennus ja tiilinen piharakennus			1955, 1960			
			Perusta		Kellari	
			betoni		☒	
			Viite			
			Salokorpi, A. 1992: Centrumbebyggelse i Ekenäs. Rapport över bebyggelsen 1. Stadsdelarna 1, 3, 5 och 6. Ekenäs stad.			
Kohdekuvaus						
Tontin alueella on ollut tontti jo vuoden 1696 kartan perusteella. Tuolloin alue oli aivan rakennetun kaupunkialueen reunalla ja alueella sijainneen tontin omisti Nils Hindersson. Tontin alueen rakennuskäytön alun ajankohdasta ei ole tarkkaa tietoa, mutta todennäköisesti se on alkanut 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat saattaneet säilyä asfaltoidun sisäpihan alueella. On kuitenkin täysin mahdollista, että alueen kerrostumat on jo tuhattu.						

☐	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500320310002	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	003	2031	0002
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Pitkätkatu 19				1	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	2-kerroksinen tiilinen seurakunta- ja asuinrakennus sekä moderni puinen piharakennus		1932			
			Perusta		Kellari	
			betoni		☒	
			Viite			
			Salokorpi, A. 1992: Centrumbebyggelse i Ekenäs. Rapport över bebyggelsen 1. Stadsdelarna 1, 3, 5 och 6. Ekenäs stad.			
	Kohdekuvaus					
	Tontin alueella on ollut tontti jo vuoden 1696 kartan perusteella. Tuolloin alue oli aivan rakennetun kaupunkialueen reunalla ja paikalla oli Anders Perssonin tontti. Tontin alueen rakennuskäytön alun ajankohdasta ei ole tarkkaa tietoa, mutta todennäköisesti se on alkanut 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti tuhoutuneet rakennuksen alueelta, mutta säilyneet hyvin päällystämättömällä piha-alueella.					
☐	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500320310003	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	003	2031	0003
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Kuninkaankatu 3				1	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	Kuninkaankadun reunalla 1-kerroksinen puinen asuin- ja liikerakennus, pohjoisreunalla 1-kerroksinen asuinrakennus (jossa kellari) ja Kengäntekijänkujalla 1-kerroksinen puinen liikerakennus. Lisäksi kolme puista aitta/ulkorakennusta.		1800-luku			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi		☒	
			Viite			
			Salokorpi, A. 1992: Centrumbebyggelse i Ekenäs. Rapport över bebyggelsen 1. Stadsdelarna 1, 3, 5 och 6. Ekenäs stad.			
	Kohdekuvaus					
	Tontin alueella on ollut tontti jo vuoden 1696 kartan perusteella. Tontin alueella oli osia Anders Perssonin ja Nils Hinderssonin omistamista tonteista. Tuolloin alue oli aivan rakennetun kaupunkialueen reunalla. Tontin alueen rakennuskäytön alun ajankohdasta ei ole tarkkaa tietoa, mutta todennäköisesti se on alkanut 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneet erinomaisen hyvin.					
☐	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500320310143	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	003	2031	0143
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Kuningattarenkatu 2				1	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	1-kerroksinen puinen asuinrakennus ja puinen ulkorakennus		1800-luku			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi		☐	
			Viite			
			Salokorpi, A. 1992: Centrumbebyggelse i Ekenäs. Rapport över bebyggelsen 1. Stadsdelarna 1, 3, 5 och 6. Ekenäs stad.			
	Kohdekuvaus					
	Tontin alueella on ollut tontti jo vuoden 1696 kartan perusteella. Tuolloin alue oli aivan rakennetun kaupunkialueen reunalla ja alueella sijainneen tontin omisti Arfred Ersson. Tontin alueen rakennuskäytön alun ajankohdasta ei ole tarkkaa tietoa, mutta todennäköisesti se on alkanut 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneet erinomaisen hyvin niin rakennuksen alla kuin puutarhassakin.					

Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500400420006	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	004	0042	0006
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Kustaa Vaasan katu 15				2	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
2-kerroksinen puinen asuin- ja liikerakennus ja ulkorakennus		1800-luku?			
		Perusta		Kellari	
		luonnonkivi		☐	
		Viite			
Kohdekuvaus					
Tontin alueelle on mahdollisesti ulottunut osia vuoden 1696 kartassa esitettyjen kaupungin itäisimpien tonttien alueista. Tuolloiseen tonttiin kuuluneita alueita on saattanut säilyä tontin Kustaa Vaasan kadun puoleisessa osassa. Vuoden 1696 kartan mukaan tontin omistaja on Eric Eskilsson ja tontti on ollut autiona. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneet piha-alueella. Rakennuksen alaiset kerrostumat ovat oletettavasti osin häiriintyneitä.					
-
Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500400420195	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	004	0042	0195
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Kustaa Vaasan katu 17				2	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
Kolme 1-kerroksista puista asuinrakennusta ja ulkorakennus					
		Perusta		Kellari	
		luonnonkivi		☐	
		Viite			
Kohdekuvaus					
Tontin alueelle on mahdollisesti ulottunut osia vuoden 1696 kartassa esitettyjen kaupungin itäisimpien tonttien alueista. Tuolloiseen tonttiin kuuluneita alueita on saattanut säilyä tontin Kustaa Vaasan kadun puoleisessa osassa. Vuoden 1696 kartan mukaan tontin omistaja on Eric Eskilsson ja tontti on ollut autiona. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneet piha-alueella. Rakennuksen alaiset kerrostumat ovat oletettavasti osin häiriintyneitä.					
-
Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
83500400430134	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	004	0043	0134
Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
Kustaa Vaasan katu 9 tai Kaivokatu 12 tai Puistokatu 4				1	
Rakennukset		Rakennusvuosi			
2- kerroksinen rapattu tiilinen asuin- ja liikerakennus					
		Perusta		Kellari	
		luonnonkivi		☒	
		Viite			
Kohdekuvaus					
Nykyisen tontin alueella on sijainnut vuoden 1696 kartan perusteella kaksi tonttia, joiden rajat vastaavat nykyisen tontin rajoja. Tuolloiset tontin omistajat ovat olleet Casper Hinderssons Enkia ja Anna Matsdotter. Vuoden 1798 kartassa paikalla on sijainnut yksi nykyistä vastaava tontti. Alueen rakennuskäytön ajankohta ei ole tiedossa, mutta mahdollisesti se on alkanut vasta 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat tuhoutuneet rakennuksen alaiselta osalta, mutta osin asfaltoidun ja osin nurmella olevan pihan kerrostumat ovat oletettavasti hyvin säilyneitä.					

■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500400440126	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	004	0044	0126
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Kaivokatu 4 tai Eteläinen Rantakatu 30				2	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	Sekä tontin itä että länsi päässä 1-kerroksiset puiset asuinrakennukset, keskellä sementtitiilinen ulkorakennus		1800-luvun loppu, 1913			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi		☒	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Vuoden 1696 kartassa tontin alue on ollut vielä osittain rantavettä. Maankohoamisen, ja mahdollisesti myös täytön, myötä tontin alue otettiin tonttimaaksi 1700-luvulla. Vuoden 1798 kartassa paikalla sijaitsee jo kooltaan nykyistä vastaava tontti. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti pääosin säilyneitä. Tontin alueelta saattaa olla löydettävissä isoavihaa vanhemmalta ajalta peräisin olevia laitureiden, aittojen yms. rantarakenteiden jäänteitä.					
-
■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500400440127	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	004	0044	0127
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Kaivokatu 6				2	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	Kaksi 1-kerroksista puista asuinrakennusta ja ulkorakennus		1800-luku			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi		☐	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Vuoden 1696 kartassa tontti on ollut vielä pääosin rakentamatonta rantavyöhykettä. Tontin alue on saatettu ottaa tonttimaaksi jo ennen isoavihaa (1713-1721), mutta todennäköisesti kyseinen tapahtuma on ajankohdaltaan myöhäisempi. Vuoden 1798 kartassa paikalla sijaitsee jo kooltaan nykyistä vastaava tontti. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti pääosin säilyneitä. Tontin alueelta saattaa olla löydettävissä isoavihaa vanhemmalta ajalta peräisin olevia laitureiden, aittojen yms. rantarakenteiden jäänteitä.					
-
■	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500400440128	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	004	0044	0128
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Kaivokatu 8				1	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	1-kerroksinen puinen asuinrakennus ja ulkorakennus		1800-luku			
			Perusta		Kellari	
			luonnonkivi		☐	
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Vuoden 1696 kartassa alue on ollut jo tonttimaata. Tuolloin kyseessä oleva tontti ja viereinen tontti (4-44-129) muodostivat yhden Johan Hanssons Enckan omistaman tontin. Vuoden 1798 kartassa paikalla on sijainnut jo nykyistä vastaava tontti. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti osittain häiriintyneitä asuinrakennuksen alapuolisista kerrostumistaan, mutta muun tontti alueen kerrostumat ovat oletettavasti hyvin säilyneitä.					

□	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500400440129	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	004	0044	0129
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Kaivokatu 10 tai Puistokatu 3				1	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	2-kerroksinen puinen asuinrakennus ja sementtitiilinen piharakennus		1906, 1908			
			Perusta			Kellari
			luonnonkivi/betoni			☒
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Vuoden 1696 kartassa alue on ollut jo tonttimaata. Tuolloin kyseessä oleva tontti ja viereinen tontti (4-44-128) muodostivat yhden Johan Hanssons Enckan omistaman tontin. Vuoden 1798 kartassa paikalla on sijainnut jo nykyistä vastaava tontti. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti osittain häiriintyneitä asuinrakennuksen alapuolisista kerrostumistaan ja tontin pohjoisosan sadevesikaivon alueelta. Muun tonttialueen kerrostumat ovat oletettavasti hyvin säilyneitä.					
-
□	Kiinteistötunnus	Kunta	Kuntanumero	Kaupunginosa	Kortteli	Tontti
	83500400440130	TAMMISAARI (Ekenäs)	835	004	0044	0130
	Katuosoite		Valokuvat MV:RHOA		Arkeologinen mielenkiinto	
	Puistokatu 1		125103: 15-18		1	
	Rakennukset		Rakennusvuosi			
	Moderni puinen 1-kerroksinen asuinrakennus, rapattu tiilinen elokuvateatteri ja sementtitiilinen piharakennus		1900-luku			
			Perusta			Kellari
			betoni			☐
			Viite			
			Kärki, P. 1966: Tammisaari, Barckenin niemen inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi			
	Kohdekuvaus					
	Paikalla on sijainnut vuoden 1696 kartassa kaksi tonttia, joiden yhteinen ulkoraja vastaa suurin piirtein nykyisen tontin rajoja. Tuolloin tontin eteläpääty päättyi rantavyöhykkeelle. Kyseisten tonttien omistajat olivat Christer Ersson ja Hindr. Nilsson. Vuoden 1798 kartassa koko kortteli ja sen tontit ovat saaneet jo nykyisen hahmonsaa. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti ainakin osittain tuhoutuneita rakennusten alta, mutta nurmella olevan piha-alueen kerrostumat ovat todennäköisesti erittäin hyvin säilyneitä.					

Tammisaaren kaupunkiarkeologinen inventointi

Teemu Mökkönen 2.-8.4. 2001

Liite 8 1/2

Mustavalkonegatiiviluettelo

MV:RHOA 125103: 1-27

Kaikki kuvat ottanut T.Mökkönen

MV/RHOA 125103:	KOHDE	SUUNTA	PVM
1	Panoraama. Kirkon länsi-/lounaispuolen puistoalue (2-9903-99) kuvattuna kirkon ovien edustalta. Kuvassa vasemmalle puolelle jäävän puistoalueen paikalla on ollut tontti vuoden 1696 kartassa. Alueella on oletettavasti sijainnut myös kivikirkkoa vanhempi kirkko. Kuvan keskellä kulkee Pikku Kirkkokatu. Oikealla takana rakennusten välistä näkyy Alf Fagerin puisto.	Kohti N	3.4.2001
2	ks. ed.		
3	ks. ed.		
4	ks. ed.		
5	Panoraama. Tontin 2-7-5 alue on ollut tontitettua kaupunkialuetta jo vuoden 1696 kartassa. Tuolloin alueella sijaitsi osia kahdesta tontista, joista ainakin toinen oli tyhjillään. Tontin piha-alueen kerrostumat ovat todennäköisesti tuhoutuneet Kustaa Vaasan kadun reunalta (kuvassa oikealla) piha-alueella tasattaessa. Kuva on otettu tontin Raatihuoneen torin päässä sijaitsevan kivitalon päästä.	Kohti NW	3.4.2001
6	ks. ed.		
7	ks. ed.		
8	Panoraama. Tonttien 2-7-1 (vasemmalla) ja 2-7-6 (oikealla) piha-alueen kerrostumat ovat todennäköisesti hyvin säilyneitä. Alue on ollut rakennettua kaupunkialuetta jo vuoden 1696 kartassa. Näkymä sisäpihalta kuvattuna tonttien Raatihuoneentorin päästä.	Kohti NW	4.4.2001
9	ks. ed.		
10	ks. ed.		
11	ks. ed.		
12	Panoraama. Etualan tontti (3-3-2140) kuuluu käytännössä takan oikealla näkyvään Helen Scherfbeckin puistoon (3-9903-99). Vuoden 1696 kartassa alueella on sijainnut tontteja. Kuvattu Kustaa Vaasan kadun yli.	Kohti NE	5.4.2001
13	ks. ed.		
14	ks. ed.		
15	Tontin 4-44-130 kerrostumat ovat hyvin säilyneitä. Paikalla on sijainnut kooltaan nykyistä vastaava tontti jo vuoden 1696 kartassa. Asemakaavassa alueella on käyttämätön rakennusoikeus. Vasemmalla kulkee Suokatu kohti takan pilkottavaa Raatihuoneentoria.	Kohti NE	5.4.2001
16	ks. ed.		
17	ks. ed.		
18	ks. ed.		

- 19 Panoraama. Vanhan kaupunkialueen koillispuolella kohoavan Linnanmäen päällä sijaitsee 1500-luvun lopulla aloitetun rakentamisen aikaansaannos - Linnan muurin pohjaosa. Linnan pohja on kaivettu esiin vuosina 1961-62. Linnan pohja on muinaisjäännösalueetta eikä kuulu inventointialueeseen. Kuvattuna pohjan pohjoispäästä. Kohti S 5.4.2001
- 20 ks. ed.
- 21 ks. ed.
- 22 ks. ed.
- 23 Panoraama. Raatihuoneentori (1-9902-99) on ollut nykyisessä laajuudessaan vasta vuoden 1821 tulipalon ja Gyldénin vuoden 1841 asemakaavan jälkeen. Aikaisemmin etualalla näkyvä korttelin 2-26 ja kaupungintalon (3-1031-1, kuvassa torin takana) välinen torialue on ollut tonttialuetta. Torin länsireuna (kuvassa vasemmalla näkyvien parkkeerattujen autojen alue) on ollut aina torialuetta. Kuva on otettu torin eteläreunan liikerakennuksen (tontti 2-26-121) tasanteelta. Kohti NW-NE 6.4.2001
- 24 ks. ed.
- 25 ks. ed.
- 26 ks. ed.
- 27 ks. ed.

Kuvataulut

Mustavalkonegatiivit: MV:RHOA 125103: 1-27

Kuvannut T. Mökkönen 2.-8.4.2001

MV:RHOA 125103: 1-4. Kirkon länsi-/lounaispuolen puistoalue (2-9903-99) kuvattuna kirkon ovien edustalta. Kuvassa vasemmalle puolelle jäävän puistoalueen paikalla on ollut tontti vuoden 1696 kartassa. Alueella on oletettavasti sijainnut myös kivistä kirkkoa vanhempi kirkko. Kuvan keskellä kulkee Pikku Kirkkokatu. Oikealla takana rakennusten välistä näkyy Alf Fagerin puisto. Kohti N.

MV:RHOA 125103: 5-7. Tontin 2-7-5 alue on ollut tontitettua kaupunkialuetta jo vuoden 1696 kartassa. Tuolloin alueella sijaitsi osia kahdesta tontista, joista ainakin toinen oli tyhjiällä. Tontin piha-alueen kerrostumat ovat todennäköisesti tuhoutuneet Kustaa Vaasan kadun reunalta (kuvassa oikealla) piha-alueita tasattaessa. Kuva on otettu tontin Raatihuoneen torin päässä sijaitsevan kivitalon päästä. Kohti NW.

MV:RHOA 125103: 8-11. Tonttien 2-7-1 (vasemmalla) ja 2-7-6 (oikealla) piha-alueen kerrostumat ovat todennäköisesti hyvin säilyneitä. Alue on ollut rakennettua kaupunkialuetta jo vuoden 1696 kartassa. Näkymä sisäpihalta kuvattuna tonttien Raatihuoneentorin päästä. Kohti NW.

MV:RHOA 125103: 12-14. Etualan tontti (3-3-2140) kuuluu käytännössä takan oikealla näkyvään Helen Scherfbeckin puistoon (3-9903-99). Vuoden 1696 kartassa alueella on sijainnut tontteja. Kuvattu Kustaa Vaasan kadun yli. Kohti NE.

MV:RHOA 125103: 15-18. Tontin 4-44-130 kerrostumat ovat hyvin säilyneitä. Paikalla on sijainnut kooltaan nykyistä vastaava tontti jo vuoden 1696 kartassa. Asemakaavassa alueella on käyttämätön rakennusoikeus. Vasemmalla kulkee Suokatu kohti takana pilkottavaa Raatihuoneentoria. Kohti NE.

MV:RHOA 125103: 19-22. Vanhan kaupunkialueen koillispuolella kohoavan Linnanmäen päällä sijaitsee 1500-luvun lopulla aloitetun rakentamisen aikaansaannos - Linnan muurin pohjaosa. Linnan pohja on kaivettu esiin vuosina 1961-62. Linnan pohja on muinaisjäännösalueetta eikä kuulu varsinaiseen inventointialueeseen. Kuvattuna pohjan pohjoispäästä. Kohti S.

MV:RHOA 125103: 23-27. Raatihuoneentori (1-9902-99) on ollut nykyisessä laajuudessaan vasta vuoden 1821 tulipalon ja Gyldénin vuoden 1841 asemakaavan jälkeen. Aikaisemmin etualalla näkyvä, korttelin 2-26 ja kaupungintalon (3-1031-1, kuvassa torin takana), välinen torialue on ollut tonttialuetta. Torin länsireuna (kuvassa vasemmalla näkyvien parkkeerattujen autojen alue) on ollut aina torialuetta. Kuva on otettu torin eteläreunan liikerakennuksen (tontti 2-26-121) tasanteelta. Kohti NW-NE.

TAMMISAARI - EKENÄS
KAUPUNKIARKEOLOGINEN INVENTOINTI
2.-8.4. 2001 TEEMU MÖKKÖNEN

NEGATIIVIT MV:RHOA 125103:1-27

